

Boliden Kevitsa Mining Oy
Kevitsantie 730
99670 Petkula

Arviointiohjelma ja lausuntopyyntö saapunut 12.12.2023

**Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Kevitsan
kaivoksen louhintavaihe 5, Sodankylä**

Hanketiedot

Hankkeesta vastaava

Boliden Kevitsa Mining Oy
Kevitsantie 730
99670 Petkula

Yhteyshenkilö: Johanna Holm (puh. 040 664 0330)
Sähköpostiosoite: johanna.holm(at)boliden.com

YVA-konsultti

AFRY Finland Oy
Koskikatu 27 B
96100 Rovaniemi

Yhteyshenkilö: Tuulikki Pienimaa (puh. 050 536 2356)
Sähköpostiosoite: tuulikki.pienimaa(at)afry.com

28.2.2024

Yhteysviranomainen

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Hallituskatu 3 B
96101 Rovaniemi

Yhteyshenkilö: Tuija Hilli (puh. 0295 037 031)

Sähköpostiosoite: tuija.hilli(at)ely-keskus.fi

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Hankkeella tarkoitetaan louhintavaiheen 5 käyttöönottoa Boliden Kevitsa Mining Oy:n Kevitsan kaivoksella. Louhintavaiheen 5 käyttöönotto tarkoittaa avolouhoksen laajentamista ja siten kaivoksen toiminta-ajan pidentymistä. Kaivoksen nykyiseen toimintasuunnitelmaan kuuluvat avolouhoksen louhintavaiheet 1–4.

Louhintavaiheen 5 toteutuessa avolouhoksen pinta-ala kasvaa 55 hehtaarilla. Malmin kokonaislouhinta kasvaa tasolle 315 Mt, kun se nykyisen louhintasuunnitelman (louhintavaiheet 1-4, VE0+) mukaisesti on 208 Mt. Louhintamäärän kasvu tarkoittaa myös sitä, että kaivannaisjätteiden määrä kasvaa ja niiden sijoittamiselle tarvitaan lisäkapasiteettia. Rikastushiekan kokonaismäärä nousee tasolle 308 Mt, mikä on 105 Mt nykyistä louhintasuunnitelmaa (VE0+) ja 158 Mt vaihtoehtoa VE0 enemmän. Sivukiven kokonaislouhintamäärä lisääntyy nykyiseen louhintasuunnitelmaan (VE0+) tai vaihtoehtoon VE0 verrattuna 220 Mt tasolle 860 Mt. Rikastushiekan läjityskapasiteetin lisäys toteutetaan korottamalla suunniteltua uutta rikastushiekka-allasta ja sivukiven läjityskapasiteetin lisäys joko laajentamalla tai laajentamalla ja korottamalla sivukivialuetta. Nykyisen louhintasuunnitelman (louhintavaiheet 1-4) loppuun asti toteuttamiseen (vaihtoehto VE0+) tarvitaan lisää rikastushiekan läjityskapasiteettia, tarvekivilouhos ja vesivarastokapasiteetin lisäys. Vaihtoehdossa VE0+ rikastushiekan

28.2.2024

läjityskapasiteetin lisäys toteutetaan rakentamalla uusi rikastushiekka-allas. Nämä toiminnot tarvitaan myös louhintavaiheen 5 toteuttamiseksi.

Kaivoksen toiminta-aika pitenee noin 16 vuodella, jolloin toiminta jatkuu korkeintaan vuoteen 2045 asti. Vuotuinen louhintamäärä (noin 10 Mt/a malmia) ja rikastamon toiminta pysyvät ennallaan.

Vaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA-menettelyssä) tarkasteltavat vaihtoehdot ovat:

VE0 Kaivosalueen nykyiseen toimintasuunnitelmaan (louhintavaiheet 1–4) kuuluvat toiminnot, joilla on ympäristölupa.

VE0+ Kaivosalueen nykyisen toimintasuunnitelman (louhintavaiheet 1–4) loppuvaiheen edellyttämät lisätoiminnot (vesivarastokapasiteetin varmistaminen, tarvekilouhos sekä rikastushiekan täydentävä varastokapasiteetti).

VE1 Louhintavaiheen 5 edellyttämät lisäykset kaivoksen toimintaan (avolouhoksen laajentaminen, sivukiven täydentävä varastokapasiteetti sekä rikastushiekan täydentävä varastokapasiteetti; myös 0+ vaihtoehdon toiminnot sisältyvät vaihtoehtoon VE1).

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Boliden Kevitsa Mining Oy on 12.12.2023 toimittanut Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) Kevitsan kaivoksen louhintavaiheen 5 ympäristövaikutusten arviointiohjelman. Lapin ELY-keskus antaa tämän lausunnon YVA-lain mukaisena yhteysviranomaisena. Hankkeeseen sovelletaan YVA-lain 3 §:n 1 momentin mukaisesti YVA-menettelyä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 252/2017) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja arvioinnin yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja

28.2.2024

päätöksenteossa sekä samalla lisätä kaikkien tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely) sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-lain liitteen 1 kohdan 2a) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan kaivosmineraalien louhintaan, paikalla tapahtuvaan rikastamiseen ja käsittelyyn, kun kaivoksen pinta-ala on yli 25 ha tai irrotettavan aineksen kokonaismäärä vähintään 550 000 tonnia vuodessa. YVA-lain liitteen 1 kohdan 12) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan edellisissä kohdissa tarkoitettuja hankkeita kooltaan vastaaviin hankkeiden muutoksiin.

Hankkeesta vastaavan on YVA-lain 16 §:n mukaan toimitettava ympäristövaikutusten arviointiohjelma yhteysviranomaiselle.

Arviointiohjelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista vaihtoehtoista, kuvaus ympäristön nykytilasta, ehdotus arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämisestä sekä suunnitelma arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelman sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus, 277/2017). Yhteysviranomaisen huolehtii siitä, että arviointiohjelmasta pyydetään lausunnot ja varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiselle.

Yhteysviranomaisen antaa hankkeesta vastaavalle lausunnon arviointiohjelmasta.

Hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus) arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. YVA-lain 19 §:n mukaan arviointiselostuksen tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta, kuvauksen ympäristön nykytilasta, kuvauksen hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, niiden lieventämisestä, seurannasta ja vaihtoehtojen vertailusta, tiedot ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamisesta ja yleistajuisen yhteenvedon. Arviointiselostuksen sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Yhteysviranomaisen on huolehdittava siitä, että myös

28.2.2024

arviointiselostuksesta pyydetään tarvittavat lausunnot ja varataan mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen. Yhteysviranomainen tarkistaa arviointiselostuksen riittävyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Lupahakemukseen on ennen päätöksentekoa liitettävä ympäristövaikutusten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä.

Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on otettava huomioon arviointiselostusta koskevan kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Ennakkoneuvottelu

Hankkeen suunnittelusta järjestettiin ennakkoneuvottelu 14.3.2023 edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat yhteysviranomainen, Sodankylän kunta, Arktisen Lapin ympäristönsuojelu, Tukes, Lapin liitto, Paliskuntain yhdistys, Lapin maakuntamuseo, Metsähallitus, Metsähallitus / luontopalvelut, Lapin pelastuslaitos, Kainuun ELY-keskus / patoturvallisuusviranomainen, Boliden Kevitsa Mining Oy ja Afry Finland Oy. Ennakkoneuvotteluja voidaan pitää tarpeen mukaan myös ennen arviointiselostuksen jättämistä.

Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 20.12.2023–31.1.2024. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/kevitsankaivoksenlouhintavaihe5YVA. Kuulutus on lähetetty 14.12.2023 Sodankylän kunnalle julkaistavaksi sen verkkosivuilla. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta

28.2.2024

mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Sompiossa ja Lapin Kansassa 20.12.2023 julkaistulla lehti-ilmoituksella.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Sodankylän kunnantalolla sekä Lapin ELY-keskuksessa. Lisäksi arviointiohjelma on ollut nähtävillä Sodankylän kunnankirjastossa.

Yleisötilaisuus

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 18.1.2024 klo 17:30 alkaen Sodankylän kunnanvirastolla. Yleisötilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 35 henkilöä Sodankylän kunnanvirastolla ja 26 henkilöä etäyhteydellä.

Yleisötilaisuudessa tuli runsaasti kysymyksiä ja kommentteja. Useissa puheenvuoroissa nousi esille huoli vesien tilasta ja erityisesti rikastushiekka-altaan suotovesien vaikutuksesta lähivesien tilaan. Myös nykyisen ja uuden suunnitellun rikastushiekka-altaan käyttöä ja pohjarakenteita kommentoitiin useampaan otteeseen. Uuden altaan pohjarakenteiden toivottiin olevan vesitiiviitä.

Useammassa kommentissa tuotiin esille myös huoli yhteisvaikutusten huomioon ottamisesta (erityisesti vesistövaikutukset) sekä vaikutukset lähialueen ihmisiin ja yhteisöihin niin hankkeen kuin yhteisvaikutustenkin osalta. Hankkeesta vastaava toi esille, että yhteisvaikutukset tullaan arvioimaan ja lähialueen ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointiin tullaan kiinnittämään huomiota. Kommenteissa nostettiin esille muukin luonnon käyttö kuin vain poronhoito.

Muita yleisötilaisuudessa esille nousseita asioita olivat mm.

Kysymys: Mihin perustuu ihmisiin vaikuttavan alueen rajaaminen noin kahden kilometrin etäisyydelle kaivosalueesta?

Vastaus: Kyseessä on alustava rajaaminen, jota voidaan tarkentaa. Kaksi kilometriä on lyhyt etäisyys, eikä sillä etäisyydellä ole asutusta.

28.2.2024

Kysymys alumiinin huomioimisesta arvioinnissa.

Vastaus: Sisällytetään alumiini vaikutusten arviointiin.

Kommentti siitä, että avolouhoksen laajentaminen 55 hehtaarilla tarkoittaa kaivannaisjätealueiden laajenemista paljon isommalle alueelle.

Kommentoija toi esille myös, että jo aiemmissa vaiheissa paikalliset olisivat mieluummin halunneet korkeampia kuin laajempia jätealueita.

Kommentti kaivoksen rekkaliikenteen vaikutuksesta lähialueen liikenneturvallisuuteen.

Kysymys rikastushiekka-altaan korottamisesta sisäänpäin uusissa altaissa.

Vastaus: A-allasta korotetaan tällä hetkellä sisään päin, mutta jatkossa tarkastellaan eri korotusmenetelmien käyttömahdollisuudet.

Kysymys pato-onnettomuusriskin huomioon ottamisesta.

Vastaus: Onnettomuusriski otetaan huomioon. Padoista laaditaan tulva-aaltolaskelmat pahimman mahdollisen skenaarion mukaisena. Boliden konserni noudattaa kansainvälistä patoturvallisuusstandardia.

Onnettomuuksien varalta myös harjoitellaan säännöllisesti.

Kysymys suojapumppauksen kestosta kaivostoiminnan päättymisen jälkeen.

Vastaus: Rikastushiekka-altaan on arvioitu kuivuvan noin vuodessa tuotannon päättymisen jälkeen. Suojapumppauksen on arvioitu jatkuvan vuoteen 2062 asti. Pumppaukset lopetetaan heti, kun todetaan vesien olevan puhtaita.

Kysymys asbestin huomioimisesta YVA:ssa.

Vastaus: Asbesti tulee huomioitua pölyn leviämismallien yhteydessä.

Kysymys päästöjen leviämisen estämisestä Saiveljärveen.

Vastaus: Vaikutukset Saiveljärveen mallinnetaan. Vastaanottavaan vesistöön kohdistuvat vaikutukset eivät saa ylittää sen kapasiteettia.

Kysymys laskentatavasta, jolla määritetään suotoveden määrä.

28.2.2024

Vastaus: Suotoveden määrän laskennassa käytetään vesitaselaskentaa ja merkkiainetekniikkaa.

Kommenttina esitettiin huoli kaivoksen pölypäästöjen vaikutusten arvioinnista ja naavan ja jäkälän esiintymisestä. Vaadittiin myös Natura-arvioinnin tekemistä Satojärven puolelle.

Kysymys hankeen laajentamisen syistä sekä yhtiön maksamista korvauksista.

Vastaus: Kalatalouskompensaatio on julkista tietoa, mikä löytyy ympäristölupapäätöksistä. Porotalousneuvottelun mukaiset kompensaatiot on määritelty salassa pidettäviksi.

Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomainen pyysi 19.12.2023 lausunnot seuraavilta tahoilta:

Sodankylän kunta, Sodankylän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Sodankylän kunnan ympäristöterveysviranomainen, Metsähallitus Lapin luontopalvelut, Metsähallitus, Lapin liitto, Lapin pelastuslaitos, Lapin maakuntamuseo, Lapin aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Luonnonvarakeskus, Väylävirasto, Museovirasto, Oraniemen paliskunta, Paliskuntain yhdistys, Sodankylän kalatalousalue, Lapin vapaa-ajan kalastajat ry, Petkulan osakaskunta, Kersilön kylätoimikunta, Moskuvaaran kyläseura, Poston Erä ry, Suomen luonnonsuojeluliitto Lapin piiri ry, Sompion luonnonystävät ry, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kaivosasiat, Säteilyturvakeskus, Geologian tutkimuskeskus ja Kainuun ELY-keskus patoturvallisuusviranomainen.

Lisäksi lausuntopyyntö annettiin tiedoksi Boliden Kevitsa Mining Oy:lle.

YVA-ohjelmasta annettiin yhteensä 14 lausuntoa ja 6 mielipidettä. Lisäksi Lapin hyvinvointialueen pelastuslaitos totesi, ettei sillä ole lausuttavaa arviointiohjelmasta ja Museovirasto totesi, että museolain uudistumisen myötä kulttuuriympäristön suojelua koskevat viranomaisasiat siirtyvät

28.2.2024

1.1.2020 aloittaneille alueellisille vastuumuseoille, eikä museovirasto siten anna asiassa lausuntoa.

Kaikki lausunnot ja mielipiteet toimitettiin hankkeesta vastaavalle. Lapin ELY-keskus säilyttää alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet. Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä.

Yhteenvedot lausunnoista

Väylävirasto toteaa lausunnossaan, että YVA-selostuksessa tulisi arvioida riittävästi eri hankkeiden yhteisvaikutuksia väyliin, niiden liikennemääriin ja väylien kuntoon. Väylävirasto ilmaisee huolensa lukuisien eri hankkeiden raskaiden kuljetusten yhteisvaikutuksista ja muistuttaa, että kuljetuksia ei voi suunnitella tukeutuen ratahankkeisiin, joiden toteutumisesta ei ole varmuutta. Erityisesti Väylävirasto nostaa esille siltojen ja tieverkon kestävyys sekä rakennusvaiheeseen liittyvät erikoiskuljetukset ja muistuttaa, että maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava erityisesti erikoiskuljetusten osalta hyvissä ajoin ennen kuljetuksia.

Säteilyturvakeskus (STUK) toteaa lausunnossaan, että se on käsitellyt Boliden Kevitsa Mining Oy:n selvityksen luonnonsäteilyaltistuksesta 15.1.2020. Selvityksessä on osoitettu, että toiminnasta aiheutuva luonnonsäteilyaltistus on viitearvoja pienempää. Lisäksi STUK on tehnyt tarkastuksen Kevitsan kaivoksella 27.6.2023 ja todennut mittauksin, että materiaaleissa ja päästöissä luonnon radioaktiivisten aineiden pitoisuudet ovat pieniä. Selvityksen ja tarkastuksen perusteella ei ole odotettavissa, että esitetyillä hankevaihtoehdoilla on merkittävä vaikutusta toiminnasta aiheutuvaan luonnonsäteilyaltistukseen.

Lapin liitto toteaa lausunnossaan hankealueen sijaitsevan 28.1.2008 lainvoiman saaneen Pohjois-Lapin maakuntakaavan kaivosalueella Kevitsa (EK 1904). Lapin liitto tuo esille myös vireillä olevan Pohjois-Lapin maakuntakaavan päivityksen ja sen, että kaavamääräykset tullevat jonkin

28.2.2024

verran muuttumaan lainvoimaisesta maakuntakaavasta tarkemmin Lapin liiton lausunnosta ilmenevällä tavalla.

Lapin liitto toteaa arviointiohjelman kuvassa 7-38 olevan vanha ote Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 ehdotuksesta. Lisäksi ko. kohdassa tulisi liiton mielestä tuoda esille keskeiset suunnittelumääräykset. Lapin liitto kiinnittää huomiota vesien kierrätykseen sekä sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmaston muutoksen vaikutuksiin varautumiseen. Liikenteen osalta liitto toteaa maakuntakaavaehdotuksessa esitettävän valtatieä 4 merkittävästi parannettavan ja kiinnittää huomiota liikenneturvallisuuteen, kuljetusmääriin sekä yhteisvaikutuksiin. Yhteisvaikutusten arvioinnissa liiton näkemyksen mukaan tulee luontovaikutusten lisäksi arvioida vaikutuksia ihmisiin, poronhoitoon, liikenteeseen ja aluetalouteen.

Oraniemen paliskunta toteaa hankkeen sijaitsevan sen alueella ja myös kaivoksen moreeninottoalueiden sijoittuvan pääosin paliskunnan alueelle. Paliskunta sijaitsee erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetulla alueella, missä valtion maata ei saa käyttää siten, että siitä aiheutuu poronhoidolle huomattavaa haittaa. Paliskunta muistuttaa Pohjois-Lapin maakuntakaavan mukaisista määräyksistä sekä Metsähallituslakiin sisältyvästä luonnonvarojen hoidon, käytön ja suojelun sovittamisesta yhteen siten, että poronhoitolaissa säädetyt veloitteet täytetään (6 §).

Paliskunnan kokemuksen mukaan Kevitsan kaivoksen ympärille on syntynyt 5-10 km säteellä porotyhjiö kaivoksen aiheuttamasta häiriöstä ja pölystä johtuen. Erityisesti vaatimet vasointeen ovat herkkiä häiriöille keväällä ja kesällä. Tyhjiö vaikuttaa sekä paliskunnan kesä- että talvilaitumiin. Tämä on aiheuttanut laidunnuspainetta muille paliskunnan laitumille. Tämän seurauksena vasojen teuraspaine on tippunut ja porojen kunto on huonompi. Poronhoitajille tulee kustannuksia menetetyissä kiloissa ja lisäruokinnasta.

Kevitsan kaivostoiminnan pöly näkyy ympäristön kasvillisuudessa ja muuttaa lumiolosuhteita. Vallitsevat tuulet kuljettavat pölyn kaivokselta pääosin itään ja pohjoiseen eli Oraniemen paliskunnan parhaille

28.2.2024

kesälaitumille. Paliskunta on havainnut sivukivialueen päältä pölyn nousevan kuivalla ilmalla valtavana pilvenä ja kulkeutuvan kauas puuston yli. Paliskunta epäilee, että porotyhjiö voi laajeta entisestään ja toteaa olevan epäselvää, mitä pöly kaiken kaikkiaan aiheuttaa kasvillisuudelle ja poroille. Lausunnossa on tarkemmin kuvattu alueen merkitystä porotaloudelle sekä siinä aiheutuneita muutoksia.

Paliskunta nostaa esille lausunnossaan myös yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa. Paliskunta on huolissaan Kevitsan kaivoksen laajenemisen, sen moreenin oton sekä mahdollisen Sakatin kaivoksen aiheuttamista yhteisvaikutuksista ja toteaa paliskunnan länsilaidalle jäävän hyvin vähän syyslaidunnukseen tarvittavia kangasmaita.

Paliskunta toteaa kaivoksen aiheuttavan erilaisia lisätoita ja kustannuksia paliskunnalle. Kaivoksen todetaan myös aiheuttavan paliskunnassa suurta henkistä taakkaa ja epävarmuutta tulevaisuudesta.

YVA-ohjelmassa ei paliskunnan näkemyksen mukaan kerrota tarkemmin kaivostoiminnan nykyisistä vaikutuksista poronhoidolle, eikä alueen laajenemisen ja siihen tarvittavan moreenin oton vaikutuksista. YVA-selostuksessa tulee kuvata paliskunnan, hankealueen ja lähialueen poronhoidon nykytila perusteellisemmin. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida asianmukaisesti yhteistyössä alueen poronhoitajien kanssa. Arviointi tulee tehdä paitsi lähialueella myös paliskuntatasolla tarkemmin lausunnossa kuvatulla tavalla. Arvioinnissa tulee tehdä kokonaisvaikutusten arviointi Kevitsan kaivostoiminnan osalta sekä arvioida yhteisvaikutukset mahdollisen Sakatin kaivoksen kanssa. Arvioinnin seurauksena tulee esittää ja toteuttaa lieventämiskeinoja haittojen estämiseksi ja vähentämiseksi. Myös asianmukaiset Natura-arvioinnit tulee toteuttaa.

Paliskuntaa on ei ole vielä osallistettu nykytilan kuvaukseen ja vaikutusten arviointiin. PHL 53 §:n mukaiset neuvottelut on käyty YVA-ohjelman nähtävillä olon aikana. Siinä sovittiin jatkoneuvottelusta YVA-selvitysten valmistuttua. Neuvotteluita viranomaisten kanssa ja vuoropuhelua yhtiön ja

28.2.2024

paliskunnan välillä tulee käydä niin paljon kuin on tarpeellista. Neuvottelut tulee käydä sellaisessa vaiheessa, että niillä on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa vaikutusten arvioinnin lopputulokseen sekä vaikutusten lieventämis- ja seurantakeinoin. Paliskunnalle tulee antaa riittävän aikaisin etukäteen neuvottelussa käytettävät aineistot, jotta niihin ehtii perehtyä ja jotta niihin voi ottaa kantaa. Hankkeen suunnittelussa ja toteutuksen aikana tulee aktiivisesti etsiä yhteistyössä paliskunnan kanssa keinoja haitallisten vaikutusten estämiseen ja lieventämiseen. Esimerkiksi toiminnan häiriö- ja pölyvaikutuksia tulee estää kaikin keinoin.

Sodankylän kunta (kunnanhallitus) toteaa arviointiohjelman kokonaisuutena antavan kattavan kuvan hankkeen vaikutuksista ja toimenpiteistä niiden hillitsemiseksi. Sodankylän kunnan arvioin mukaan vaihtoehto VE1.1 olisi toteutusvaihtoehtoista kokonaisarvion mukaan paras vaihtoehto sivukiven läjityskapasiteetin tarvitseman lisämaa-alueen ollessa pienin olemassa olevista vaihtoehtoista.

Sodankylän kunnan mukaan tulee kiinnittää erityistä huomiota vesien haitta-ainepitoisuuksien minimointiin ja vesistöjen suojelemiseen. Myös pölyntorjuntaa tulee tehostaa ja jatkaa sivukivialueen jatkuvaa sulkemista.

Kunta kiinnittää huomiota myös mahdollisiin yhteisvaikutuksiin Ikkarin ja Sakatin kaivosten kanssa. YVA-menettelyssä tulee huomioida kaikkien kolmen kaivoksen yhteisvaikutukset; kaivosten vaikutus liikennemääriin ja tiestön kunnostustarpeeseen. Vaikutukset veden laatuun tulee huomioida kokonaisuutena ja lisäksi tulee huomioida myös vaikutukset alapuolisiin vesistöihin.

YVA:ssa tulee ottaa huomioon myös väestörakenteen muuttuminen ja väestön vanhenemisen vaikutukset sosiaaliseen kestävyYTEEN. Useiden kaivosten yhtäaikaisten toiminta aiheuttaa elinympäristöjen pirstoutumista ja vaikuttaa siten ekologiseen kestävyYTEEN. Kunta kiinnittää huomiota myös laajenevien jätealueiden sulkemiseen ja siihen tarvittavaan moreeniin. On myös arvioitava, mikä vaikutus toimenpiteillä on paikallisiin elinkeinoin ja harrastuksiin.

28.2.2024

Sodankylän kunta nostaa esille liikenteen vaikutukset erityisesti Kersilön kylässä ja toteaa, että kylässä ei ole kevyen liikenteen väylää. Kunta toteaa, että ELY-keskus on viime syksynä hyväksynyt kevyen liikenteen väylän rakentamissuunnitelman, joten olisi tarpeellista, että myös kaivosyhtiö olisi yhteydessä Väylävirastoon ja kiirehtisi hankkeen rakentamista.

Paliskuntain yhdistys toteaa Kevitsan kaivosalueen sijoittuvan Oraniemen paliskunnan alueelle. Hankkeesta voi paliskuntain yhdistyksen näkemyksen mukaan olla vaikutuksia myös Sattasniemen paliskunnalle, esimerkiksi liikennevaikutuksien ja mahdollisesti myös kaivoksen sulkemiseen tarvittavan moreenin oton aiheuttamien vaikutusten kanssa. Paliskuntain yhdistys kuvaa lausunnossaan molempien paliskuntien toimintaa sekä poronhoidon merkitystä Sodankylässä.

Paliskuntain yhdistys toteaa poronhoitolain (848/1990) olevan erityislaki, joka turvaa poroelinkeinon asemaa ja alueidenkäytöllisiä edellytyksiä. Paliskuntain yhdistys muistuttaa hankealueen sijaitsevan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella, ja kertaa poronhoitolaista tulevat keskeiset säädökset tarkemmin lausunnosta ilmenevällä tavalla. Paliskuntain yhdistys toteaa, että ensimmäinen poronhoitolain mukainen neuvottelu on pidetty YVA-ohjelman nähtävillä olo aikana ja toteaa, että toinen tulisi järjestää siinä vaiheessa, kun selvitykset ovat valmistumassa, niin että niitä voi vielä kommentoida.

Paliskuntain yhdistys kertaa lainvoimaisen maakuntakaavan ja ehdotusvaiheessa olevan maakuntakaavan mukaiset määräykset poronhoidon kannalta. Paliskuntain yhdistys myös katsoo, että poronhoitoon kohdistuisi hankkeessa merkittäviä vaikutuksia, eli ne tulee selvittää YVA-menettelyssä asianmukaisesti.

Paliskuntain yhdistys on kuvannut lausunnossaan kaivostoiminnasta poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia tarkemmin lausunnosta ilmenevällä tavalla. Paliskuntain yhdistyksen lausunnon mukaisesti paliskunta ja kaivosyhtiö ovat sopineet, että kaivosalueen aidan ja Saiveljärven väliin

28.2.2024

jätetään vähintään 100 m laajuinen vyöhyke porojen Hanhilehdon erotusaitaan kuljettamista varten. Kevitsan laajenemisalueen ja moreeninoton vaikutuspiirissä on paliskuntien laidunkiertoaitoja, joiden tehtävä on ohjata laidunkiertoa ja estää porojen menemistä esim. valtatielle 4. Niiden toiminta tulee varmistaa. Sattasniemen paliskunnan mukaan heidän paliskuntansa poroliikennevahingot lisääntyivät 4-tiellä Kevitsan kaivoksen rakentamisen aikaan ja paliskunta joutui aitaamaan tien. Myös Kevitsan kaivoksen moreeninoton arvioidaan lisäävän erittäin merkittävästi liikennemääriä normaalisti hiljaisilla teillä ja lisäävän kolareita.

Paliskuntain yhdistys toteaa, että kaivokselta tulevan pölyn laatua ja vaikutuksia ympäristölle ei tunneta, sekä esittää lausunnossaan suoria kysymyksiä pölystä ja sen vaikutuksista. Paliskuntain yhdistys kiinnittää lausunnossaan huomiota myös yhteisvaikutuksiin erityisesti Sakatin, mutta myös Ikkarin ja Pahtavaaran kaivosten sekä muun maankäytön kanssa. YVA:ssa tulee arvioida ja ottaa huomioon Kevitsan kaivostoiminasta tällä hetkellä aiheutuvat kokonaisvaikutukset sekä suunnitellun toiminnan (ml. moreenin otto) vaikutukset Oraniemen ja Sattasniemen paliskunnan poronhoidolle.

Paliskuntain yhdistys toteaa, että hankkeen vaikutuksia porolaitumiin ja laidunten käyttöön, poronhoidon toimintaan ja rakenteisiin, poroille tapahtuviin onnettomuuksiin sekä poron ravintokasveihin, -jäkäliin ja -sieniin tulee arvioida. Myös vaikutukset paliskunnan porotalouteen sekä sosiaaliset vaikutukset tulee arvioida. Arvio tulee tehdä rakentamisen, toiminnan ja toiminnan jälkeiselle ajalle. Paliskuntain yhdistys toteaa, että uudesta rikastushiekka-altaasta ja siihen liittyvästä voimajohdon siirrosta aiheutuu ainakin laitumien menetyksiä ja -muutoksia sekä rakentamisaikana häiriöitä.

Paliskuntain yhdistys nostaa lausunnossaan esille vaikutusten arvioinnissa ja käytettävissä aineistoissa huomioon otettavia asioita tarkemmin lausunnosta ilmenevällä tavalla. Yhdistys toteaa myös, että paliskuntien nykytilan ja toiminnan kuvausta tulee parantaa YVA-selostusvaiheessa ja

28.2.2024

toteaa, että Sattasniemen osalta niitä ei ole esitetty lainkaan.

Selostuksessa tulee esittää paliskuntien poronhoitoon liittyvät rakenteet ja toiminta sekä sanallisesti että kartoilla. Selostuksessa tulee esittää myös mahdolliset keinot hankeen vaikutusten lieventämiseksi. Ne tulee suunnitella yhteistyössä paliskuntien kanssa. Esimerkiksi sivukivikasaan laajentaminen aiheuttaa suoria laidunmenetyksiä, mutta toisaalta taas sen korottaminen voi johtaa entistä suurempiin ja laajemmalle leviäviin melu- ja pölypäästöihin. Vaikutukset tulee arvioida ja valita vähiten haitallinen vaihtoehto. Myös hankkeen seuranta tulee suunnitella YVA-menettelyssä yhteistyössä paliskuntien kanssa.

Arvioinnin ja neuvotteluiden tuloksena tulee päästä näkemykseen siitä, aiheuttaako hanke huomattavaa haittaa poronhoidolle. Mikäli näin on, hanketta ei voi poronhoitolain 2 §:n mukaan toteuttaa.

Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuolto toteaa lausunnossaan avolouhoksen laajentumisen vaikuttavan meluun, pölyyn ja ilmapäästöihin sekä sillä on vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin. Terveystensuojelulain 763/1994 mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy. Nämä asiat tulee ottaa huomioon asiaa käsiteltäessä.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa esitetty konseptuaalinen yhteenveto hankkeen toteuttamisvaihtoehdoista on havainnollinen. Ongelmallista on, että tiettyjen kaivoksen toimintojen osalta todetaan, että vaikutukset niiden osalta on arvioitu aiemmassa YVA-menettelyssä. Epäselväksi jää, miltä osin kaivoshankkeen kokonaisvaikutuksista on mahdollista saada käsitys tämän YVA-menettelyn yhteydessä.

Metsähallitus yhtyy arviointiohjelmassa esitettyyn, jonka mukaan hankkeen merkittäviä vaikutuksia ovat muun muassa vaikutukset Natura-alueelle ja luonnonsuojelualueille. Näiden arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

28.2.2024

Arviointiohjelmassa ei tuoda selkeästi esiin, miten arviointimenettely sovitetaan yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin. Metsähallitus korostaa, että Natura-arvioinnissa on kyse luonnonsuojelulain (972023) mukaisesta menettelystä, eikä se ole vain osa luontovaikutusten selvittämistä.

Metsähallitus pitää hyvänä, että Koitelaisen Natura-arviointi tehdään LSL 35.4 §:n mukaisesti lähtökohtaisesti arviointimenettelyn yhteydessä. On kuitenkin mahdollista, että Natura-arvioinnin tyhjentävä suorittaminen ei välttämättä ole kaikilta osin mahdollista YVA-menettelyn yhteydessä käytössä olevilla tiedoilla. Pomokairan Natura-alueen osalta on tarpeen tehdä vähintäänkin Natura-arvioinnin tarpeen tarkastelu. Metsähallitus kiinnittää huomiota siihen, ettei arviointiohjelmassa juurikaan kuvata, miten Natura-arviointi tullaan toteuttamaan, vaikka tähän asiaan on kiinnitetty huomiota YVA-ennakkoneuvottelussa. Metsähallitus korostaa, että suojelualueiden luontotyyppi-inventointia ei ole tehty alueelle kohdistuvien hankkeiden Natura-arviointeja ajatellen, eikä ole itsestään selvää, että biotooppikuvioaineiston tarkkuus riittää kaikilta osin hankeen vaikutusten luotettavaan arviointiin. Lisäksi on huomioitava, että velvoitetarkkailujen mukaan lähialueiden soiden kasvilajiston koostumuksessa ja peittävyyksissä on havaittu muutoksia. Metsähallituksen näkemyksen mukaan maastoinventoinnein tulee selvittää muun muassa se, onko toiminnalla ollut jo vaikutusta Natura-alueen luontotyyppien edustavuuteen ja luonnontilaisuuteen. Metsähallitus toteaa, että Natura-arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota suojeluperustekohtaiseen yhteisvaikutusten arviointiin.

Linnuston osalta Metsähallitus kehottaa huomiomaan myös sellaiset linnuille tärkeät elinympäristöt, jotka ovat välittömässä läheisyydessä Natura-alueeseen. On mahdollista, että tiettyjen suojeluperustelajien osalta Saiveljärvi ja Kevitsanvaara muodostavat lajien kannalta sellaisen ekologisen kokonaisuuden, johon kohdistuvat vaikutukset tulisi huomioida Natura-arvioinnissa. Korkein hallinto-oikeus on vuosikirjapäätöksessä KHO 2018:151 ottanut kantaa Natura-alueen linnuston kannalta muodostuviin

28.2.2024

ekologisiin kokonaisuuksiin ja niihin kohdistuvien vaikutusten arviointivelvoitteeseen. Kaivoksen lähialueella sijaitsevan suuren petolinnun pesän osalta tulisi huomioida se, että pesää on rakennettu aivan viime vuosina. Metsähallitus suosittelee, että vaikutusten arvioinnissa hyödynnettäisiin suuren petolinnun elinympäristömallia, jonka ajantasaisen version voi pyytää Metsähallitukselta.

Arviointiohjelmassa todetaan, että avolouhoksen laajentamisesta ja syventämisestä aiheutuvia vaikutuksia pohjavesiin arvioidaan selostusvaiheessa laadittavan hydrogeologisen mallin perustella. Mallinnusta tai sen tarkkuutta ei kuvata mitenkään, joten sen käyttökelpoisuutta esimerkiksi Natura-arvioinnin aineistona on mahdotonta arvioida. Mallinnuksen avulla olisi pystyttävä arvioimaan pohjavedenaleneman suuruus esimerkiksi Satojärven pohjoispuolella olevien suojeluperustelajien esiintymispaikoilla. YVA-selostuksessa tulee kuvata kattavasti, miten mallinnus on toteutettu, sen tulokset ja erityisesti mallinnukseen liittyvät epävarmuudet.

Arviointiohjelman mukaan arvioinnissa huomioidaan kaivoksen muut toiminnot, kuten malminetsintä ja maa-ainesten otto, joilla on osittain yhteinen vaikutusalue hankealueen kanssa. Metsähallitus pitää tärkeänä, että myös kaivoksen kokonaisvaikutukset tulisivat arvioiduksi.

Jo aikaisemmissa lausunnoissaan Metsähallitus on muistuttanut hankkeesta vastaavaa kaivostoiminnan haitoista kalastukselle ja kalataloudelle. Suurimman riskin kaivostoiminta aiheuttaa ennakoimattomien skenaarioiden toteutuessa. Kaivostoiminnan lähihistoriasta selviää, että ennakoimattomat riskit ja tapahtumat pääsääntöisesti liittyvät vesien hallintaa. Saiveljärvi on latvavesistönä erityisen herkkä valuma-alueensa toimenpiteille. Saiveljärvessä on todettu olevan sen kaltaisia vaihteluita ja muutoksia, joita kaivostoiminta on voinut aiheuttaa ja vahvistaa. YVA-ohjelmassa on sanallisesti kuvattu raskasmetallien tarkkailutuloksia, mutta kuvaavampaa olisi käyttää

28.2.2024

taulukkomuotoista raportointia, jossa vuosien välinen vaihtelu olisi helpommin havaittavissa.

Uusi rikastushiekka-allas ja siitä suotavat vedet aiheuttanevat Saiveljärven herkässä vesiympäristössä muutoksia, joiden voidaan olettaa vaikuttavan kalastoon ja myös järven kalastukselliseen arvoon. Uuden rikastushiekka-altaan rakenteen on oltava tiivis siten, että suotumista ei pääse maaperän kautta tapahtumaan ja rikastushiekka-altaan vedet on johdettava vesienpuhdistamisen kautta purkuputkea pitkin Kitiseen, joka on vastaanottavana vesistönä vähemmän riskialtis.

YVA-ohjelmassa todetaan myös kaivospölyjen olevan mahdollisia vaikuttimia lähialueen vesistöille, erityisesti keväällä sulamisvesien ja sateisten kausien aikana. Kaivospölyn vaikutuspiirin selvittämiseksi olisi ympäristötarkkailua laajennettava koskemaan aikaisempaa laajempaa aluetta kaivoksen ympäristössä. Tarkkailun tulisi sisältää myös kalataloudellisen tarkkailun elementit.

Lapin maakuntamuseo ilmoittaa lausunnossaan olevansa Sodankylän kunnan alueesta (pl. saamelaiden kotiseutualue) vastaava museolain (314/2019) mukainen alueellinen vastuumuseo. Maakuntamuseo toteaa alueesta tulleen saataville vuoden 2010 inventoinnin jälkeen Maanmittauslaitoksen 5p LiDAR-aineiston, jonka perusteella ei havaita kiinnostavia anomalioita, jotka viittaisivat aiemmin tuntemattomiin arkeologisiin kohteisiin. Maakuntamuseo ilmaisee lausunnossaan vuoden 1956 ilmakuvassa havaitun kohteen alueen pohjoisosassa, mutta toteaa, että todennäköisesti siellä ei ole enää jäljellä arkeologisia jäännöksiä ja pitää hankealueen osalta arkeologisia selvityksiä ajantasaisina. Maakuntamuseo huomauttaa, että muinaismuistolain 295/1963 voimaantultua 1.1.2020 § 11a mukaisen kajoamisluvan myöntää Museovirasto, ei ELY-keskus. Arkeologinen kulttuuriperintö on Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan huomioitu YVA-ohjelmassa riittävällä tavalla.

28.2.2024

Maakuntamuseo toteaa, ettei YVA-ohjelmassa ole tunnistettu hankealueen ympäristön rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta merkittäviä alueita. Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa tulee tunnistaa valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön sekä maiseman kohteet ja alueet. YVA-ohjelmassa ei ole suunnitelmaa hankkeen vaikutusten arvioimiseksi kulttuuriympäristölle tai maisemalle, jotka tulee maakuntamuseon näkemyksen mukaan tunnistaa ja arvioida YVA-menettelyssä.

Kainuun ELY-keskus / patoturvallisuusviranomaisen toteaa

rikastushiekan varastoinnin ratkaisujen olevan keskeinen osa kaivosalueen kokonaisvaikutuksia. Tarkasteltavista vaikutuksista keskeisimmät liittyvät pölyyn, suotovesiin (pohja- ja pintavedet) ja korotustöiden aiheuttamaan meluun. Louhintavaiheen 5 edellyttämät lisäykset kaivoksen toimintaan voivat vaikuttaa monin tavoin myös rikastushiekka-altaiden patoturvallisuuteen. Mikäli patoturvallisuuteen ei kiinnitetä tarpeeksi huomiota, on sillä monia vaikutuksia myös ympäristöön.

Patoturvallisuusviranomaisen toteaa, että patoturvallisuuslaissa ei oteta kantaa, kuinka patoja tulisi käsitellä YVA-menettelyssä, mutta YVA-menettelyssä olisi kuitenkin hyvä tunnistaa padoista aiheutuvat riskit. YVA-selostuksessa olisi hyvä kuvata, kuinka varaudutaan padon häiriötilanteisiin ja mahdollisiin pato-onnettomuuksiin sekä kuvata häiriö- ja onnettomuustilanteiden vaikutuksia.

Kaivoksella on käynnissä useita eri suunnitteluvaiheessa olevia muutoksia erityisesti rikastushiekan varastointiin liittyen, minkä takia kaikki suunnitelmat eivät välttämättä ole YVA-ohjelmassa ajan tasalla. YVA-selostusvaiheessa tulee ottaa huomioon YVA-menettelyn aikana ilmenneet muutokset, joilla on ympäristövaikutuksia. Hankkeessa ei ole kuvattu sitä, kuinka ajan tasalla nykyisen rikastushiekka-altaan korottamismahdollisuudet ovat ja kuinka pitkällä suunnittelu uuden rikastushiekka-altaan osalta on sen korotussuunnitelmineen.

28.2.2024

Patoturvallisuusviranomainen toteaa, että YVA-ohjelmassa ei voida käydä läpi kaikkia mahdollisia rikastushiekan läjitys- ja käsittelytapoja, mutta rikastushiekka-altaan vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja, korotustapoja tai läjitystapoja ei ole ohjelmassa esitetty. Lisäksi rikastushiekan läjittämiseksi on ohjelmassa esitetty vain yksi vaihtoehto louhintavaiheessa 5. Huomioitavaa on, että läjityspinta-alan pienentyessä vedenkäsittelyn lisäksi myös rikastushiekan käsittely voi vaikeutua. Vaikutukset voivat lisääntyä, mitä lähemmäs toisiaan patoaltaat, rikastushiekka- ja vesienkäsittelyaltaat, sijoittuvat, sillä niiden murtumisesta voi tulla suurempia vaikutuksia mm. sarjamurtuman mahdollisuuden kasvaessa.

Patoturvallisuusviranomainen huomauttaa, että arviointiselostukseen tulee tarkentaa, mitä tarkoitetaan patostandardin muutoksilla liittyen tarvekiven riittävyyteen. Patoturvallisuusviranomainen on myös kiinnittänyt huomiota virheisiin ja epämääräisyyksiin liittyen patoturvallisuuslakiin ja sen soveltamiseen sekä mm. BAT-vertailuasiakirjan soveltamiseen tarkemmin lausunnosta ilmenevällä tavalla.

Kersilön kyläyhdistyksen lausunnon mukaan Kevitsan kaivostoiminnan haittavaikutukset liikenteen osalta VT4 Kersilön kylän alueella tulee kompensoida kevyenliikenteen väylän rakentamisella. Liikenne on todella vilkasta ja vaarallista jalankulkijoille ja pyöräilijöille, kun ottaa huomioon kaivoksen malmin kuljetukset, huoltoliikenteen, kemikaalien kuljetukset, työvoiman liikkuminen vuorotyössä. Kyläyhdistys nostaa lausunnossaan esille myös matkailun lisääntymisen vaikutukset liikenteeseen. Kevitsan kaivostoiminnan haittavaikutukset liikenteen osalta lähikylien asukkaille tulee arvioida ja tunnistaa mahdolliset haitat. Kyläyhdistys toteaa ihmisiin kohdistuvien vaikutuksen arviointialueen (2 km) olevan alimitoitettu ja sitä tulee laajentaa vähintään Sodankylään saakka. Kevitsan kaivoksen haittavaikutuksista on jo olemassa kokemusperäistä tietoa, mikä tulee ottaa huomioon arviointiprosessissa. Kyläyhdistys nostaa esille myös sulkemisen vaikutukset ja edellyttää moreenin käytön kokonaisvaikutusten arviointia. Kersilön kyläyhdistys ry vaatii kylää edustavana tahona seurantaryhmän jäsenyyttä.

28.2.2024

Suomen Luonnonsuojeluliiton Lapin piirin lausunnon yhteydessä on Rajat Lapin kaivoksille ry:n mielipide. Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piirin lausunnon mukaan arviointiohjelma on puutteellinen seuraavien toteuttamissuunnitelmien suhteen tarkemmin lausunnosta ilmenevällä tavalla:

1. Arviointiohjelmassa ei ole suunniteltu arvioitavaksi koko Kevitsan kaivoksen toimintahistorian (VE0) sekä uuden louhintavaiheen 5 mukaisten toimintojen yhteisiä kumulatiivisia ympäristövaikutuksia.
2. Arviointiohjelmassa ei ole esitetty riittäviä suunnitelmia suotavien pohja- ja patorakenteiden vaikutusten selvittämisestä pinta- ja pohjavesipäästöihin nykyisen toiminnan (VE0) osalta eikä louhintavaiheen 5 osalta. Lisäksi puuttuvat suunnitelmat sen selvittämisestä, miten nämä vaikuttavat kaivoksen jälkihoitoon.
3. Kevitsan kaivoksen kallioperän haitallisia mineraaleja ei ole arviointiohjelmassa esitetty selvitettäväksi ympäristövaikutusten arvioinnin perusteeksi.
4. Kevitsan kaivoksen kallioperään sisältyviä uraanin pitoisuuksia ja malmin rikastuksessa käsiteltäviä uraanimääriä ei ole arviointiohjelmassa selvitetty, eikä ohjelmassa esitetä selvitettäväksi eikä arvioitavaksi uraanin käsittelyn kemiallisia ja ekologisia vaikutuksia.
5. Kaivostoiminnan ilmapäästö- ja pölyvaikutukset on suunniteltu selvitettäväksi YVA-lain 19 §:n vastaisesti riittämättömästi ja liian suppealla alueella.
6. Kaivoksen kasvihuonepäästöjen ilmastovaikutuksia ei arviointiohjelmassa esitetä selvitettäväksi.
7. Kaivoksen nykyinen toiminta on muutettava tiivisrakenteisiin perustuvaksi.
8. Kaivoksen jätevesien puhdistuslaitoksen suunnitelmat ovat riittämättömiä tai puuttuvat kokonaan.

28.2.2024

9. Riittävä kaivoksen sulkemissuunnitelma puuttuu.

10. Suunnitelma kaivoksen jälkihoitotoiksi puuttuu.

Sodankylän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toteaa

lausunnossaan, että YVA-ohjelman perusteella jää hieman epäselväksi, mikä hanke kokonaisuudessaan on ja nostaa erityisesti esille vaihtoehdon VE0+. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen muistuttaa YVA-lakiin sisältyvästä lain soveltamisesta yksittäistapauksessa. Lausunnossa todetaan, että koska kyseiset toiminnot (*viitaten vaihtoehtoon VE0+*) on nostettu osaksi YVA-menettelyä, näkee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen äärimmäisen tärkeäksi selvittää olosuhteet kaikkien sijoitusvaihtoehtojen osalta ja arvioida myös näistä toiminnoista aiheutuvat ympäristövaikutukset huolellisesti prosessin aikana.

Ohjelmasta ei käy selkeästi ilmi, minkä verran vesivarastointikapasiteettia tarvitaan lisää. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että hankkeen vaihtoehtojen selkeyttämiseksi vesivarastointikapasiteetin lisäämisen vaihtoehdot tulisi esittää arviointiselostuksessa omina alavaihtoehtoinaan. Vesivarastoaltaan rakentaminen Kevitsanvaaran kylkeen eittämättä tulee muuttamaan alueen vesienhallintaa sekä pohja- ja pintavesiin kohdistuvia vaikutuksia, erityisesti kun huomioidaan yhteisvaikutukset rikastushiekka-altaan TSFA2 rakentamisen kanssa. Ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että riittäviin selvityksiin tulee kiinnittää huomiota selostusvaiheessa.

Tarvekilouhoksen osalta kunnan ympäristönsuojeluviranomainen nostaa esille ohjelmassa esitetyn tarvekiven määrän. Ympäristönsuojeluviranomainen myös kysyy, onko kaivosyhtiö selvittänyt, mistä tällaisia määriä soveltuvaa kiviainesta on löydettävissä kaivosalueen ulkopuolelta, jos tarvekilouhosta ei voida suunnitellusti toteuttaa kaivosalueen sisällä. Hankkeen vaikutukset voivat tällöin ulottua todella kauas kaivosalueesta ja myös tämä tulee ottaa huomioon. YVA:ssa on tunnistettava ulkopuolelta tuotavan tarvekiven hankkimiseksi vaadittavat lupa- ja muut menettelyt.

28.2.2024

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen nostaa lausunnossa esille vaikutusten arvioinnissa käytettävät aluerajaukset erityisesti ilmanlaadun vaikutusten osalta. Rikastushiekka-altaiden ja sivukivialueiden laajennukset sekä korotukset tulevat oletettavasti lisäämään ilmapäästöjä pölyämisen muodossa, minkä vuoksi ilmanlaadun vaikutustarkastelun aluetta ei ympäristönsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan voida pitää riittävänä. Asiassa tulee miettiä pölymallinnuksen laatimista YVA-selostuksen liitteeksi. Epäselväksi jää myös, minkälaisella säteellä maisemavaikutuksia on tarkoitus tarkastella. Vesistö- ja kalatalousvaikutusten osalta ympäristönsuojeluviranomainen pitää esitettyä vaikutusaluetta tarkoituksenmukaisena.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että hankkeessa arvioidaan alustavasti merkittäviä vaikutuksia kohdistuvan vesistöihin, vesistöjen virkistyskäyttöön sekä Natura- ja muille suojelualueille. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen kyseenalaistaa, miksei pohjavesiin kohdistuvia vaikutuksia ole tässä vaiheessa arvioitu merkittäviksi, kun tiedetään, että kaivoksen tähänastisessa toiminnassa on ollut ongelmia nimenomaan näiden vaikutusten selvittämisessä sekä hallinnassa. Lisäksi ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan myös vaikutukset maisemaan tulisi nostaa merkittäviksi, sillä sivukivialueen korotus tulee toteutuessaan muuttamaan lähi- ja kaukomaisemaa huomattavasti.

Ympäristönsuojeluviranomainen korostaa vaikutusten arviointia koko toiminnan ajalta, ei ainoastaan vuosituotannon ja vuosittaiset päästöt huomioiden. Ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan luontoselvityksiä tulisi tehdä myös suunnitelma-alueen itäpuolella nykytilanteen kartoittamiseksi.

Rikastushiekka-altaan TSFA2 osalta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen näkemys on, että mikäli kysymyksessä olisi nykyisen YVA-lain mukaisessa menettelyssä arvioitu hanke, ei perustellun päätelmän voitaisi katsoa missään tapauksessa olevan ajantasainen muuttuneet olosuhteet ja hankealueesta lisääntynyt tieto huomioiden. Koska

28.2.2024

rikastushiekka-allasta koskeva YVA on kuitenkin tehty edeltävän lainsäädännön aikaan, on YVA-menettely katsottu päättyneeksi arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen lausunnon myötä, eikä hankkeen ajantasaisuuden arvioimiseksi ole olemassa menettelyä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen kuitenkin haluaa nostaa esille aiemmassa YVA:ssa rikastushiekka-altaiden osalta todetut puutteet, ja korostaa sitä, että vanhan YVA:n ja tämän hetken väliset muuttuneet olosuhteet ja tehdyt lisäselvitykset tulee tuoda esille YVA-selostusvaiheessa nykytilaa kuvaavassa osiossa. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen nostaa esille aiemman kaivoksen laajentamisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta yhteysviranomaisen antaman lausunnon, jossa on todettu puutteita rikastushiekka-allasvaihtoehtojen selvittämisen osalta. Tämä huomioiden kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toteaa olevan haasteellista lausua pelkästään rikastushiekka-altaan korottamisen (VE1) liittyvien asioiden osalta, sillä koko altaan rakentamiseen liittyy ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan todella paljon epävarmuustekijöitä. Ympäristönsuojeluviranomainen kiinnittää huomiota myös siihen, että uuden rikastushiekka-altaan etäisyys Saiveljärven rantaviivaan on enimmilläänkin 100 metriä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan rikastushiekka-altaan TSFA2 osalta ilmassa on runsaasti tarkemmin lausunnossa esitettyjä kysymyksiä, jotka vaativat vastauksia selostusvaiheessa.

Sivukiven laajennuskapasiteetin osalta ympäristönsuojeluviranomainen toteaa lausunnossaan, että asioita ei ole kartoitettu riittävällä tarkkuudella ja arviointiselostusta varten selvityksiä sivukivialueiden osalta on tehtävä lisää, jotta selvitysten perusteella pystytään muodostamaan kokonaiskuva alueen ympäristöolosuhteista. Sivukivialueen osalta erityistä huomiota on kiinnitettävä vesienhallintaan, maisemavaikutuksiin sekä ilmapäästöihin. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen pitää tärkeänä, että selostusvaiheessa tehdään perusteellinen punninta eri vaihtoehtojen vaikutusten välillä. YVA-selostukseen on liitettävä havainnekuvat eri

28.2.2024

läjitysvaihtoehdoista. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen kiinnittää huomiota myös nikkelipitoisen moreenin syntymiseen ja varastointiin sekä maanpoistomaihin.

YVA-ohjelmassa kerrotaan pohjaveden laadun tarkkailua koskevassa koosteessa runsaimmin esiintyvistä haitta-aineista. Ympäristönsuojeluviranomaiselle jää epäselväksi, mitä ovat nämä runsaimmin esiintyvät haitta-aineet ja ovatko ne myös haitallisimpia. Jokin yhdiste tai aine voi olla ympäristölle haitallinen myös pienempänä pitoisuutena. YVA-selostusvaiheessa tulisi laaduntarkkailun osalta esitellä varsinkin ne haitta-aineet, joilla on eniten merkitystä pilaantumisen kannalta. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen kiinnittää huomiota myös metallien mobilisoitumiseen ja niiden kokonaismääriin sekä louhinnan ja sulfidimineraalien käsittelyyn ja vaikutuksiin tarkemmin lausunnosta ilmenevällä tavalla.

Sulkemisen osalta kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että sulkeminen on selvitettävä rinnakkain YVA:n kanssa, eikä selvityksiä voida jättää tehtäväksi myöhemmässä vaiheessa. Sulkemisen osalta on huomioitava myös mahdollisesti lisääntyvä moreenin tarve sekä tunnistettava selostusvaiheessa moreenin hankintaan liittyvät menettelyt, mikäli tarve poikkeaa aiemmin tehdystä ns. moreeni-YVA:sta.

Luonnonvarakeskuksen lausunnon mukaan Saiveljärven välittömään läheisyyteen sijoittuvan uuden rikastushiekka-altaan vaikutukset järven ja sen ympäristön lajistoon ja luontotyypeihin tulisi arvioida uudestaan, koska alueen luonnontila muuttuu. Sivukiven läjitysalueen laajennus alueen pohjoisosassa tulee vaikuttamaan Sippiöaapaan. Satojärvi on maakunnallisesti merkittävä lintujärvi ja se sijaitsee alle kilometrin päässä avolouhoksesta, jota ollaan laajentamassa. Järvi kuuluu kaivoksen toiminnan vaikutuspiiriin ja uuden toiminnan vaikutukset tulisi uudelleen arvioida. Satojärven, Savieljärven ja Sippiöaavan alueelle tulisi rakentamisen ajaksi järjestää seuranta häiriöiden vaikutuksista linnustoon, lintujen ruokailuun ja pesintään. Ko. alueille tarvittaisiin linnuston seuranta

28.2.2024

koko kaivoshankkeen ajaksi, koska vaikutukset voivat tulla esiin vasta pidemmän ajan kuluttua esim. lajistomuutoksina. Myös Natura-alueelle tulisi perustaa linnuston jatkuva seuranta. Kaivospölyn vaikutusten mittaus- ja arviointipisteitä tulisi perustaa lähialueiden luontotyypeillä erityisesti Natura luontotyypeillä.

Geologian tutkimuskeskus (GTK) toteaa lausunnossaan YVA-ohjelman olevan rakenteeltaan tiivis ja looginen kooste Kevitsan 5. louhintavaiheen ympäristövaikutusten arvioinnista. Toiminnan kuvaukseen olisi kuitenkin ollut hyvä sisällyttää esim. kuvaukset kaivoksen vesitaseesta ja -kierrosta sekä eri toimintoihin liittyvien vesijakeiden määrät ja laadut. Lisäksi olisi ollut suositeltavaa avata tarkemmin käytettäviä prosessikemikaaleja sekä esittää niiden käyttömäärät. Vastaavasti myös suunnitteilla olevia toimintoja olisi ollut hyvä kuvata nykyistä kattavammin, jotta niistä olisi voinut saada paremman käsityksen.

GTK:n näkemyksen mukaan vaikutukset ja vaikutusten arvioinnissa käytettävät menetelmät on kuvattu YVA-ohjelmassa yleisesti ottaen hyvin suppeasti. Niitä olisi ollut hyvä avata tarkemmin, jotta niiden soveltuvuutta ja riittävyyttä olisi ollut mahdollista arvioida ja esittää täydennys- tai muutosehdotuksia. GTK huomauttaa, että suunnitelmat ympäristövaikutusten tutkimiseksi ja selvittämiseksi tulisi olla olennainen osa YVA-ohjelmaa. GTK olisi kaivannut tarkennuksia erityisesti käytettäviin pohjavesitutkimusaineistoihin ja -menetelmiin sekä vesipäästöjen arviointiin ja kaivannaisjätteiden karakterisointitulosten hyödyntämiseen vesipäästöjen arvioinnissa.

Kevitsan kaivoksella on tehty kaivannaisjätteistä laajasti tutkimuksia, joiden tulokset on esitetty suppeasti YVA-ohjelmassa ja viitattu tehtyihin selvityksiin. GTK suosittelee esittämään YVA-selostuksessa kaivannaisjätteiden ominaisuudet kattavasti, sillä ne ovat olennaisia sivukivi- ja rikastushiekka-alueiden ympäristövaikutusten arvioinnissa.

YVA-menettelyn aikana tehtävissä vaikutus selvityksissä on tärkeää huomioida VE1:n vaihtoehdoissa olevien sivukivialueiden korotusten tai

28.2.2024

laajennusten keskinäinen vertailu ympäristölle parhaan ratkaisun arvioimiseksi. Rikastushiekka-altaan laajentamisen (ml. uusi allas TSFA2) ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee huomioida sekä rikastushiekka-alueen korottamisen vaikutukset mm. suotovesien leviämiseen että Saiveljärveen mahdollisina laadullisina muutoksina laajentamisen ja korotuksen seurauksena. Myös kaivannaisjätteiden pölyämisen vaikutusarvioinnissa olisi hyvä huomioida Mataraojan itäpuolen maaperän happamoitumisherkkyys ja siihen mahdollisesti liittyvät muutokset.

GTK kiinnittää lausunnossaan huomiota uuden rikastushiekka-altaan rakentamisen osalta vuonna 2011 toteutetun YVA-menettelyn ja nyt tehtävän YVA-menettelyn yhteensovittamiseen. GTK mm. toteaa, että on hyvä tarkastella uudelta rikastushiekkaa-alueelta arvioituja vaikutuksia nykyisten vanhalta rikastushiekka-alueelta toteutuneiden vaikutusten suhteen ja päivittää tarvittaessa vaikutustenarviointia nykytilan perustella. Tässä on syytä huomioida nykyiset ja suunnitellut suojapumppaukset ja niiden merkitys ympäristövaikutusten hallinnassa ja miten rikastushiekka-alueen laajentaminen vaikuttaa niihin. GTK suosittelee kiinnittämään huomiota sekä toiminnan että sulkemisen jälkeisten suotovesien pohjavesivaikutuksiin ja huomioimaan, että vaikutukset voivat ulottua pohjaveden kautta edelleen pintavesiin.

GTK kiinnittää lausunnossaan huomiota pohjaveden nykytilakuvauksessa ilman perusteluja esitettyihin toteamuksiin (mm. rapakallion vedenjohtavuuteen tai kloridin esiintymiseen liittyen) tarkemmin lausunnossa kuvatulla tavalla. GTK kiinnittää huomiota myös vanhentuneisiin pohjavesien tilaa koskeviin selvityksiin ja mallinnuksiin ja suosittelee YVA-menettelyn aikana myös näiden selvitysten täydentämistä. GTK toteaa, että YVA-ohjelmassa olisi tärkeää huomioida myös louhoksen laajentamisen mahdolliset vaikutukset Satojärveen.

GTK:n näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa olisi ollut hyvä kuvata selkeästi, miten uusien toimintojen pohjavesivaikutuksia tutkitaan sulkemisen jälkeisenä aikana. Kuten YVA-ohjelmassa on todettu

28.2.2024

louhoksen kuivatuspumppaus todennäköisesti pienentää haitta-aineiden kulkeutumista ympäristöön alenemakartion alueella, mutta tilanne muuttuu, kun louhos on täyttynyt. YVA-menettelyn aikana on hyvä mallintaa ja/tai arvioida, palautuvatko pohjaveden virtaussuunnat kaivostoimintaa edeltävää aikaa vastaavaksi kaikilla alueilla vai muuttuvatko ne mm. toiminnan aiheuttamien hydraulisen gradientin muutosten ja valuma- sekä pohjaveden imeytymisalueiden muutosten myötä.

Kaikkiaan olisi tullut kuvata tarkemmin, mitä tutkimusmenetelmiä tullaan käyttämään YVA-menettelyssä pohjavesivaikutusten tutkimusta varten ja miltä osin aikaisempia tutkimuksia tullaan täydentämään, jotta lukijan olisi ollut mahdollista arvioida YVA-menettelyssä käytettävien aineistojen ja tutkimusten kattavuutta ja soveltuvuutta arviointiin.

GTK:n mielestä YVA-ohjelmassa olisi ollut hyvä kuvata fosforikuormituksen määrää ja merkitystä. YVA-ohjelman mukaan mm. rikastushiekka sisältää vähäisiä määriä fosfaattimineraaleja ja rikastuksessa käytetään fosforia sisältäviä kokoojia. GTK suosittelee täydentämään tietoja fosforikuormituksesta ja arvioimaan prosessikemikaalien mahdollista vaikutusta siihen sekä mahdollisia fosforin ympäristövaikutuksia.

GTK esittää huolensa Kitisen sedimenttitarkkailun lopettamisesta huomioiden toiminnan laajentumisen aiheuttamat muutokset Mataraojan valuma-alueella. GTK suosittelee myös sedimenttitarkkailun tekemistä Mataraojassa. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn on tärkeää sisällyttää Mataraojaan kohdistuvien ympäristövaikutusten arviointi huomioiden eri sivukivivaihtoehtojen mahdolliset vaikutukset.

Yhteenvedot mielipiteistä

Mielipiteen 1 esittäjä pyytää ottamaan paremmin huomioon lähialueen mökkiläiselle kaivostoiminnasta aiheutuneiden ja aiheutuvien haittojen ja häiriöiden kaivosyhtiölle kuuluvan vahingonkorvausvelvollisuuden.

28.2.2024

Mielipiteen 2 esittäjä toteaa kannattavansa nollavaihtoehtoa eli hanketta ei toteuteta. Mielipiteen esittäjän mukaan sekään vaihtoehto ei ole haitaton, vaan porotalouden kannalta pienin haitta. Mielipiteen esittäjä pyytää ottamaan huomioon myös Sattasniemen paliskunnan ympäristövaikutusten arvioinnissa. Erityisesti mielipiteen esittäjä kiinnittää huomiota liikenteen ja moreenin oton vaikutuksiin sekä paliskuntaan kohdistuviin muihin maankäyttöpaineisiin tarkemmin mielipiteestä ilmenevällä tavalla.

Mielipiteen 3 esittäjä kiinnittää erityisesti huomiota hankkeen pohja- ja pintavesivaikutuksiin ja toteaa avolouhoksen laajentamisen tarkoittavan pohja- ja pintavesien tilan pilaamisen jatkamista ja vaarantamista edelleen. Mielipiteen esittäjä muistuttaa EU:n vesipuitedirektiivistä sekä ympäristönsuojelulain mukaisesta pohjavesien pilaamiskiellosta. Mielipiteen esittäjä toteaa, että Kevitsan kaivoksen tulisi saattaa nykyiset prosessinsa tasolle, jota voidaan pitää ympäristön kannalta hyväksyttävänä ja toteaa, että avolouhoksen laajentamiselle ei tule myöntää lupaa ennen kuin Kevitsa saa nykyisen toimintansa prosessivesien käsittelyn osalta kuntoon. Kitisen osalta tulee huomioida yhteisvaikutukset muiden kaivoshankkeiden kanssa. Kokonaisvaikutukset pitää pystyä tunnistamaan ja luomaan mahdolliset hallintakeinot vesistön tilan parantamiseksi. Mielipiteen esittäjä vaatii prosessivesien osalta suljettua kiertoa ja mikäli vettä joudutaan kaivosalueelta purkamaan, tulee se olla laadultaan talousvettä ja juomakelpoista. Mielipiteen esittäjän mielestä lupaprosessissa ei enää jatkossa tule sallia sekoittumisvyöhykettä Kitiseen.

Mielipiteen 3 esittäjä huomauttaa kaivoksen sulkemisen vaikutusten olevan merkittäviä ja toteaa, että sulkemisesta tulee olla tarkkaan mallinnettu suunnitelma, jossa osoitetaan tarkkaan määritellyt maamassat sulkemiseen. Mielipiteen esittäjä muistuttaa moreenivarojen rajallisuudesta.

28.2.2024

Mielipiteen 3 esittäjä nostaa esille kaivostoiminnan haittavaikutukset lähikylien asukkaille mm. liikenteen osalta ja edellyttää arviointiselostuksessa esitettävän lieventämiskeinoja esimerkiksi liikenneturvallisuutta parantamalla. Mielipiteen esittäjän mielestä 2 km säde kaivoksesta on alimitoitettu ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa ja edellyttää sen laajentamista Sodankylän keskustaan saakka. Kokemusperäinen tieto Kevitsan kaivoksen haittavaikutuksista tulee ottaa huomioon arviointimenettelyssä, jotta kaivostoiminta on myös sosiaalisesti kestävä. Elinkeinonharjoittajille aiheutuvat haitat tulee tunnistaa ja esittää levennyskeinoja. Erityisesti on huomioitava muiden kaivoshankkeiden osalta mahdolliset kokonaisvaikutukset. Lopuksi mielipiteen esittäjä kiinnittää huomiota vielä pölyämishaittojen arviointiin ja toteaa, että on tärkeä tunnistaa ja arvioida kaivoksen vaikutukset alle kilometrin etäisyydellä sijaitsevaan Koitelaisen Natura 2000 -suojelualueeseen ja etenkin Satojärveen. Pölyämishaitta tulee minimoida ja estää parhaalla mahdollisella teknologialla ja prosessiratkaisuilla.

Mielipiteen 4 esittäjä toteaa, että hankkeesta voi olla vaikutuksia myös kyseisen paliskunnan alueelle jatkuvan liikenteen sekä mahdollisen moreenin oton vuoksi. Mielipiteen esittäjä muistuttaa paliskunnan sijaitsevan erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella. Paliskunta nostaa esille kaivostoiminnan poronhoidolle aiheuttamina vaikutuksina suoran laidunten menetyksen sekä epäsuorina vaikutuksina poronhoitotöiden lisääntymisen, poroille tapahtuneiden onnettomuuksien lisääntyminen mukaan lukien lisääntyneen liikenteen aiheuttamat porokolarit sekä mahdolliset porojen terveyteen ja lihan laatuun aiheutuvat vaikutukset sekä kaikista näistä aiheutuneet lisäkustannukset. Paliskunta korostaa suunnitteilla olevien hankkeiden yhteisvaikutusta paliskuntaan.

Paliskunta kertoo rakentaneensa Kevitsan kaivoksen avaamisen jälkeen 4-tien varteen aidan, mikä on pienentänyt talvilaitumia. Paliskuntaa ei ole osallistettu aiempaan YVA-menettelyyn ja paliskunta toteaa, ettei kaivostoiminnassa ole tunnistettu sen aiheuttamia haittoja, eikä niitä ole osattu ottaa huomioon aiemmassa YVA-menettelyssä. Kevitsan

28.2.2024

kaivostoiminnan laajentuessa ja jatkuessa liikennevahinkojen estämisen tarve pysyy korkeana edelleen. Paliskunnan näkemyksen mukaan YVA-menettelyssä tulee tarkastella lievennyskeinoja kaivostoiminnan aiheuttamiin haittoihin. Paliskunta esittää haittojen lieventämiskeinona, että kaivosyhtiö kantaa vastuunsa liikenneturvallisuudesta ja haittojen lieventämiskeinona ottaa vastattavakseen liikennevahinkoja estävän laidunaidan kustannukset sekä kompensoi lisätyöt ja laidunmenetykset.

Paliskunta nostaa esille myös mahdollisen moreenin tarpeen lisääntymisen kaivoksen sulkemiseen kaivannaisjätealueiden laajentuessa, jolloin voidaan joutua avaamaan uusia moreeninottoalueita. Paliskunta kuvaa tarkemmin mielipiteestään ilmenevällä tavalla moreeninoton vaikutuksia poroihin ja paliskunnan toimintaan.

Paliskunta toteaa Kevitsan louhintavaiheen 5 YVA-ohjelman olevan puutteellinen, koska siinä ei ole kuvattu kyseisen paiskunnan nykytilaa ja toimintaa. YVA-menettelyssä tulee arvioida hankkeen kokonaisvaikutuksia paliskunnan poronhoidolle ja eri hankkeiden yhteisvaikutuksia erityisesti muiden kaivoshankkeiden ja malminetsinnän kanssa. YVA-menettelyssä tulee selvittää eri vaihtoehtojen vaikutukset moreeninoton tarpeisiin kaivoksen sulkemista varten. YVA-menettelyssä tulee arvioida eteenkin liikenteen, pölyn, melun ja muun häiriön aiheuttamia vaikutuksia porojen laitumiin, laidunkiertoon ja laidunnukseen sekä poronhoitotöihin ja liikennevahinkoihin. Myös haittojen estämis- ja lieventämiskeinoja tulee esittää.

Paliskunta vaatii poronhoitolain 53 §:n mukaisten neuvottelujen järjestämistä sen kanssa. Neuvottelu tulee järjestää sellaisessa vaiheessa, että siinä on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa lopputulokseen.

Mielipiteen 5 esittäjä on huolissaan nykyisen rikastushiekka-altaan korottamisesta ja sen käytön jatkamisesta sekä pohjaveden pilaantumisesta. Mielipiteen esittäjä on myös huolissaan patoturvallisuusriskistä allasta korotettaessa ja padon murtumisesta

28.2.2024

aiheutuvasta suuronnettomuudesta. Mielipiteen esittäjä vaatii uuden rikastushiekka-altaan rakentamista parhainta nykyteknologiaa käyttäen.

Mielipiteen 6 esittäjä toteaa, että arvioinnin lähtötietoina tulee esittää kaivannaisjätedirektiivin kaivannaisjätesuunnitelman mukaiset kattavat selvitykset jätteen laadusta sisältäen pitkän aikavälin kineettiset testit (tärkeimpänä kosteuskammiotesti). Selvityksen tulee kattaa myös erilaiset suotovedet jätealueilta ja louhoksesta sekä selvityksen jätteen laadusta suotaneilta alueilta ja vesijakeen muutoksista ajan kuluessa. Selvityksessä tulee olla perusteltu mallinnus pitkille ajoille.

Mielipiteen esittäjän mukaan jätteenkäsittelyn vaihtoehtojen tulee käsittää jätteen hyötykäytön vaihtoehdot, jätteen sijoituspaikkojen vaihtoehdot erityisesti sijoitus louhokseen, jätteen stabiloinnin/kiinteytyksen vaihtoehdot sekä jätteen loppusijoituksessa myös tarvittavien ylläpitotoimien, kuten vedenpuhdistuksen ja jätealueiden rakenteiden korjaukset.

Arvioinnissa tulee esittää jätteistä aiheutuvat ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset ml. onnettomuusvaikutukset todennäköisyyksineen sekä arvioiden luotettavuuden vaihteluväli myös pitkällä aikavälillä.

Käsittelytoimien kustannukset sekä haitoista aiheutuvat kustannukset tulee esittää myös pitkien aikojen kuluessa. Vaikutuksia tulee esisijaisesti verrata rahassa arvioituna sekä tärkeimmät ympäristö- ja sosiaalisia haittoja verraten myös pitkien aikojen kuluessa.

Mielipiteen esittäjän mielestä vaikutuksien lainvastaisuus tekee vaihtoehdosta toteuttamiskelvottoman ja vähintäänkin edellyttää lieventämistoimia. Vaikutusten laillisuutta tulee arvioida erityisesti suhteessa kaivannaisjätedirektiivin veloitteeseen, että suotovedet eivät saa pilata pinta- ja pohjavesiä tai maaperää pitkienkään aikojen kuluessa ja vesipuitedirektiivin ympäristölaatunormit eivät saa ylittyä.

Mielipiteen esittäjä kiinnittää vielä huomiota jätteiden loppusijoituksen kustannuksiin ja hyötykäyttöön tiivisrakenteiden kestävyYTEEN.

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

Hankekuvaus

Hankekuvaus YVA-ohjelmassa on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan pääosin selkeä ja perustelut sen tarpeellisuudelle on esitetty. Hankkeeseen on tunnistettu sisältyvän varsinaisen louhinnan lisäksi louhintavaiheen 5 malmin louhinnasta ja rikastamisesta syntyvien kaivannaisjätteiden käsittely. Hankealueen kartta olisi selkeämpi esittää hankkeen kuvauksen yhteydessä. Arviointiohjelmassa se esitettiin vasta hankevaihtoehtojen yhteydessä. Kartta (kuva 4-1) sinänsä on hyvin selkeä ja havainnollinen.

Arviointiohjelmassa on esitetty malmi- ja mineraalivarat kaivoksen nykyisen toiminnan kuvauksen yhteydessä. Arviointiselostukseen tulee tarkentaa, miten nämä varannot jakautuvat nykyisen louhintasuunnitelman (louhintavaiheet 1-4) ja hankkeen (louhintavaihe 5) kesken.

Hankkeeseen sisältyvän vesivarastokapasiteetin lisätarpeen perusteet on esitetty arviointiohjelmassa, mutta epäselväksi jää tarvittava lisäyksen määrä. Hankekuvauksesta puuttuu hankkeen vaikutus kaivoksen vesitaseeseen ja -kiertoon. Nämä tulee täydentää arviointiselostukseen.

Arviointiselostuksesta tulee käydä ilmi perustelut tarvekilouhoksen sijoittamiselle sekä vaihtoehtojen puuttumiselle sen osalta.

Tarvekilouhoksesta vuosittain louhittavan tarvekiven määrää ei ole esitetty YVA-ohjelmassa. Epäselväksi jää myös, miten se vaikuttaa kaivoksen toiminta-aikana vuosittaiseen louhinnan kokonaismäärään. Yhteysviranomainen pyytääkin tarkentamaan YVA-selostukseen vuosittaiset tarvekilouhoksesta louhittavat louhintamäärät sekä sen, muuttuuko vuosittainen kokonaislouhintamäärä tarvekilouhoksen avaamisen myötä aiemmin YVA-menettelyssä tarkastellusta louhintamäärästä. Myös mahdollinen meluvallin laajentuminen tai siirto tulee ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa melun lisäksi erityisesti luonnonsuojelukysymysten osalta.

28.2.2024

Mahdollinen tarvekilouhoksen avaaminen kaivosalueen ulkopuolelle ja sen vaatimat selvitykset ja muut menettelyt tulee esittää YVA-selostuksessa. Selvyyden vuoksi yhteysviranomaisen toteaa, että mikäli tarvekilouhosta suunnitellaan kaivosalueen ulkopuolelle ja sen koko tai louhintamäärä ylittää YVA-lain 252/2017 liitteen 1 kohdan 2b) mukaiset raja-arvot, on tarvekilouhokseen sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Arviointimenettely voi tulla kyseeseen myös YVA-lain 3 §:n mukaisesti, vaikka em. rajat eivät ylittyisikään.

Arviointiohjelmassa on esitetty selkeästi hankkeen aiheuttamat muutokset kaivannaisjätteiden määrään. Sen sijaan laadullista arviota ei ole esitetty. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee esittää perusteltu arvio siitä, onko kaivannaisjätteiden laadussa odotettavissa muutoksia hankkeen myötä. Sivukivien osalta tulee esittää myös arvio erilaatuisten (tarvekivi, normaali sivukivi, korkearikkinen sivukivi) sivukivien määrästä.

Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, missä vaiheessa esimerkiksi rikastushiekan läjityskapasiteetin lisäämistä koskevat suunnitelmat ovat; tosin tämä on tullut yhteysviranomaisen tietoon Saiveljärven pohjoispuolelle suunnitellun uuden altaan osalta YVA-ohjelman jättämisen jälkeen.

Arviointiselostukseen tulee kuvata tarkemmin suunnitteluvaihe kaikkien osakokonaisuuksien osalta.

Hankkeen elinkaari rakentamisvaiheesta sulkemisen jälkeiseen aikaan on pääosin otettu huomioon arviointiohjelmassa.

Nykyisen kaivostoiminnan kuvaus

Kaivoksen nykyisen toiminnan kuvaus ja erityisesti päästöjen kuvaus on arviointiohjelmassa hyvin niukka. Kuvauksesta saa kuitenkin yleisellä tasolla käsityksen kaivoksen toiminnasta ja päästöjen muodostumisesta. Erityisesti päästöjen osalta kuvaus olisi yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan voinut olla laajempi. Esimerkiksi vesipäästöjen osalta on kuvattu ainoastaan nikkelin, kuparin ja typen päästöt, jotka ovatkin keskeisiä

28.2.2024

päästökomponentteja, mutta esimerkiksi sulfaatin tai kloridin tai muiden metallien päästöjä ei ole kuvattu. Myös muiden päästöjen osalta kuvaus on vastaavalla tavalla hyvin niukka. Yhteysviranomainen katsoo, että toiminnan ja erityisesti päästöjen kuvausta on tarkennettava arviointiohjelmaan. Kaivoksen nykyiset päästöt ovat yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan keskeisessä roolissa ympäristövaikutusten arvioinnissa. Päästöjä tulee kuvata riittävän laajasti ja ottaa huomioon kaikki aineet ja yhdisteet eri päästölähteissä, joilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia. Arviointiselostuksessa tulee esittää perusteet, joilla tarkasteltavat päästökomponentit on valittu.

Kaivannaisjätteiden tiedot on esitetty arviointiohjelmassa päästöjen tavoin hyvin tiivistetysti, mikä on tuotu esille myös arviointiohjelmassa.

Yhteysviranomainen toteaa kaivannaisjätteiden kuvauksen olevan arviointiohjelmapaiheeseen riittävä, mutta arviointiselostukseen kaivannaisjätteiden laatua on tarpeen kuvata tarkemmin. Kuten GTK toteaa lausunnossaan, kaivannaisjätteiden ominaisuudet ovat olennainen osa sivukivi- ja rikastushiekka-alueiden ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Sekä YVA-ohjelman yleisötilaisuudessa että annetuista lausunnoista ja mielipiteistä käy ilmi, että kaivoksen vesienhallintaa on syytä kuvata arviointiselostuksessa arviointiohjelmaa tarkemmin. Kaaviokuva vesien hallinnasta kaivosalueella tulee esittää arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelmassa on kerrottu, että kaivoksella on käytössä GoldSim-malliin perustuva dynaaminen vesitasemalli, jolla ohjataan kaivoksen vesienhallintaa pitkällä aikavälillä. Vesitasemallia ja sen tuloksia ei kuitenkaan ole kuvattu arviointiohjelmassa ja ne tulee täydentää arviointiselostukseen. Samoin vesienkäsittelyn toimintaa ja tehokkuutta tulee kuvata arviointiselostuksessa arviointiohjelmaa tarkemmin.

Vesienkäsittelyn mitoituksen riittävyys suhteessa laajeneviin kaivannaisjätealueisiin tulee esittää arviointiselostuksessa.

Kaivoksen sulkemiskonsepti on kuvattu arviointiselostuksessa yleisellä tasolla. Kuvauksesta jää kuitenkin puuttumaan kaivosalueelta sulkemisen

28.2.2024

jälkeen pois purettavan veden reitti ja vastaanottava vesistö. Myöskään arvioita sulkemisen jälkeisen ajan päästöistä ei ole esitetty. Nämä tulee täydentää arviointiselostukseen.

Hankkeen vaihtoehdot

Varsinaisia hankevaihtoehtoja YVA-ohjelmassa on esitetty vain yksi (louhintavaiheen 5 toteuttaminen), mille on esitetty YVA-ohjelmassa perusteet. Yhteysviranomaisen ei näe perusteltuna useampien varsinaisten hankevaihtoehtojen tarkastelua YVA-menettelyssä. Yhteysviranomaisen kuitenkin toteaa, että arviointiselostuksessa tulisi tarkastella myös maanalaisen louhinnan mahdollisuus. Onko esimerkiksi malmin pitoisuustasossa havaittavissa sellaista muutosta syvemmälle mentäessä, että maanalainen louhinta olisi mahdollista? Mikäli hankkeesta vastaava katsoo, että maanalainen louhinta ei teknis-taloudellisesti ole mahdollista, tulee se perustella arviointiselostuksessa.

Sivukiven läjityskapasiteetin lisäämiselle on esitetty vaihtoehtoja ja seuraavassa esitetyn mukaisesti myös rikastushiekan läjityskapasiteetin lisäämiselle tullaan esittämään vaihtoehtoisia ratkaisuja ja arvioimaan niiden vaikutukset YVA-selostuksessa.

Alavaihtoehtojen lukumäärän pitäminen suhteellisen pienenä ja vaikutusarviointi suurimpien mahdollisten vaikutusten mukaisena selkeyttää yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutusten arviointia. Toisaalta arviointitapa ei mahdollista vaihtoehtotarkastelun ulkopuolelle jätetyn vesivarastokapasiteetin lisäämisen vaikutusten vertailua. Arviointiohjelman jättämisen jälkeen esille noussut tarve tarkastella myös erilaisia vaihtoehtoja rikastushiekan läjityskapasiteetin lisäämiseksi vaikuttaa osalta alavaihtoehtojen muodostamiseen ja tarkasteluun. Yhteysviranomaisen toteaa, että alavaihtoehtojen muodostamista ja niiden käsittelyä on syytä miettiä hyvin tarkasti. Toisaalta on pystyttävä tekemään vertailu kaikkien todellisten vaihtoehtojen välillä, mutta toisaalta vaarana on vaihtoehtokombinaatioiden lisääntyminen suureksi.

28.2.2024

Nykyisen toimintasuunnitelman (louhintavaiheet 1-4) loppuunsaattamiseksi tarvittavat toimenpiteet (0+ vaihtoehto) luovat haastetta hankevaihtoehtojen ymmärtämiselle. Hankkeesta vastaava on sinänsä onnistunut hyvin kuvaamaan 0+ vaihtoehdon ja sen merkityksen. Oman haasteensa tämän vaihtoehdon käsittelyyn ja ymmärtämiseen tuo se, että osa toiminnoista on sisältynyt jo vuonna 2011 päätyneeseen YVA-menettelyyn. 0+ vaihtoehtoon sisältyy ainakin arviointiohjelmassa vielä vaihtoehtoisia ratkaisuja, minkä takia tämän vaihtoehdon vaikutusten arvioinnin esitystapaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusten arvioinnissa ja arviointiselostuksessa tulee käsitellä ja esittää selkeästi myös 0+ vaihtoehdon vaikutukset erikseen, ei pelkästään osana vaihtoehtoa VE1. Arvioinnissa on otettava huomioon myös aiemmin arvioitujen toimintojen osalta arvioinnin jälkeen lisääntynyt tieto alueen nykytilasta sekä mm. lainsäädännössä tapahtuneet muutokset. Tulee myös huomata, että nyt suunnitellut sivukivien läjitysalueet ulottuvat pohjoisemmaksi kuin vuoden 2011 YVA-menettelyn vaihtoehdot, mikä on otettava huomioon mm. arvioitaessa aiempaa ympäristövaikutusten arviointia varten tehtyjen selvitysten riittävyttä nykytilan kuvaamiseksi.

Yhteysviranomaisen toteaa selvyiden vuoksi, että aiemmassa YVA-menettelyssä mukana olleiden kaivannaisjätealueiden osalta tulee jatkosuunnitelmissa ja erityisesti ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksessa ottaa huomioon myös mitä yhteysviranomaisen on todennut arviointiselostuksesta 28.7.2011 antamassaan lausunnossa erityisesti lisäselvitystarpeiden osalta. Aiemmassa lausunnossa esille nostetut asiat tulee tarpeen mukaan ottaa huomioon myös tässä YVA-menettelyssä.

Hankkeesta vastaava on tuonut yhteysviranomaisen tietoon jo ennen YVA-ohjelmalausunnon antamista tarpeen tarkentaa käsiteltäviä vaihtoehtoja rikastushiekan läjityskapasiteetin lisäämisen osalta. Olemassa olevan rikastushiekka-altaan (TSFA1) kansainvälisen patostandardin mukainen stabiliteettitarkastelu ja Saiveljärven pohjoispuolelle suunnitellun uuden rikastushiekka-altaan (TSFA2) kannattavuusselvitys ovat valmistuneet YVA-ohjelman valmistumisen jälkeen. Nämä molemmat teknisluontoiset

28.2.2024

selvitykset ovat johtaneet tarpeeseen tarkastella rikastushiekan läjityskapasiteetin lisäämistä YVA-ohjelmassa esitettyä laajemmin. Myös YVA-ohjelman yleisötilaisuudessa ja YVA-ohjelmasta annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä on esitetty huoli suunnitellun uuden rikastushiekka-altaan vaikutuksista erityisesti Saiveljärven tilaan.

Yhteysviranomainen toteaa, että hankevaihtoehdot voivat muuttua YVA-ohjelmavaiheesta YVA-selostusvaiheeseen joko teknisen suunnittelun tai vaikutusten arvioinnin yhteydessä esille tulleiden asioiden tai YVA-ohjelmasta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden vuoksi. YVA-selostukseen tulee kirjata perusteet, miksi hankevaihtoehtoja on muutettu. Hankkeesta vastaavan tulee myös tiedostaa, että mahdollisen uuden tarkasteltavan rikastushiekka-altaan sijoituspaikan osalta ei ole ollut mahdollisuutta antaa lausuntoja tai mielipiteitä mm. käytettävästä aineistosta tai arviointimenetelmistä, mistä johtuen hankkeesta vastaavan on syytä erityisen tarkasti itse arvioida olemassa olevien selvitysten ajantasaisuus sekä tarvittavat selvitykset ja muut vaikutusten arviointiin liittyvät seikat.

Mahdollisen uuden rikastushiekka-altaan osalta yhteysviranomainen nostaa harkittavaksi myös sen, olisiko mahdollisesti kaksi pienempää allasta ympäristön kannalta parempi ratkaisu kuin yksi iso allas. Mikäli hankkeesta vastaava näkee tämän teknisesti toteuttamiskelpoisena vaihtoehtona, tulisi se yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan sisällyttää osaksi rikastushiekan läjityskapasiteetin lisäämisen vaihtoehtoja.

Arviointiohjelman mukaan uusien kaivannaisjätealueiden sijainnit ovat olleet mukana jo aiemmassa YVA-menettelyssä. Arviointiselostukseen tulee sisällyttää kartta aiemmassa YVA-menettelyssä olleista sijoituspaikoista, ja siitä miten ne vertautuvat meneillään olevassa YVA-menettelyssä tarkasteltuihin sijoituspaikkoihin. Tämä tulee tehdä myös 0+ vaihtoehdon osalta.

28.2.2024

Aikataulu

Hankkeen YVA-menettelylle esitetty aikataulu vaikuttaa yhteysviranomaisen näkökulmasta kunnianhimoiselta ottaen huomioon kaivoshankkeisiin aina liittyvä selvitystarve ja monimutkaisuus. Edellä esitetyn mukaisesti jo ennen YVA-ohjelmasta annettavan lausunnon valmistumista yhteysviranomaisen tietoon on tullut vaihtoehtojen muutostarve rikastushiekan läjityskapasiteetin lisäämisen osalta. Mahdollisen uuden tarkasteluun otettavan rikastushiekka-altaan sijoituspaikan osalta voi olla tarpeen tehdä luonto- ym. selvityksiä. Myös teknisen suunnittelun tulee olla riittävän pitkällä vaikutusarviointien tekemiseksi.

Yhteysviranomainen ei pidä esitettyä aikataulua täysin mahdottomana, mutta sen toteutuminen edellyttää kaikkien tehtävien selvitysten hyvää aikataulutusta ja aikatauluissa pysymistä. Tämä edellyttää selvitysten ja YVA-menettelyn hyvää koordinoitua ja yhteensovittamista.

YVA-ohjelmassa ei ole esitetty hankkeen suunnittelu- ja toteutusaikataulua muutoin kuin YVA-menettelyn ja hankkeen kokonaiskeston osalta. YVA-ohjelmassa olisi ollut hyvä esittää hankkeen toteutusaikataulu ja miten se liittyy 0 ja 0+ vaihtoehtojen kanssa. Aikataulua on tarpeen tarkentaa YVA-selostukseen. YVA-menettelyn ja muiden menettelyjen aikataulujen yhteensovittaminen jää arviointiohjelmasta epäselväksi.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin

Arviointiohjelmassa on tunnistettu mahdolliset yhteisvaikutukset muiden Sodankylään suunniteltujen kaivoshankkeiden (Sakatti ja Ikkari) kanssa. Lisäksi mainitaan Boliden Kevitsan muut toiminnot (malminetsintä ja sulkemiseen tarvittavien maa-ainesten otto). Karttakuva mahdollisia yhteisvaikutuksia aiheuttavista hankkeista olisi havainnollistanut mahdollisten yhteisvaikutusten muodostumista. Yhteisvaikutusten osalta

28.2.2024

YVA-ohjelmassa ei ole tunnistettu muita yhteisvaikutuksia aiheuttavia hankkeita kuin kaivostoimintaa tai siihen liittyviä hankkeita.

Yhteisvaikutuksia on tunnistettu aiheutuvan esimerkiksi pölyämisen, melun ja muun ympäristökuormituksen osalta. Arviointiohjelmassa ei ole tunnistettu yhteisvaikutuksia liikenteen ja sosiaalisten vaikutusten osalta, mitkä nousivat selvästi esille sekä YVA-ohjelman yleisötilaisuudessa että annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä. Yhteysviranomaisen toteaa, että YVA-selostuksessa tulee arvioida yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa myös liikenteen ja sosiaalisten vaikutusten osalta.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Yhteysviranomaisen toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. YVA-ohjelmassa todetaan, että tavoitteet viedään käytäntöön ensisijaisesti maakuntakaavoituksessa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että tavoitteet koskevat yhtä lailla kaikkia alueiden käytön suunnittelumenettelyitä, ei ensisijaisesti maakuntakaavoitusta.

YVA-ohjelmassa on pääosin tunnistettu hanketta koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT). Resurssitehokkuuden kannalta on tärkeää hyödyntää olemassa olevaa rakennetta mahdollisimman hyvin.

Yhteysviranomaisen katsoo, että tässä hankkeessa voidaan edistää toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen -tavoitekokonaisuuden osalta myös tavoitetta luoda edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

Terveellinen ja turvallinen ympäristö -tavoitekokonaisuuden osalta on tunnistettu oikein ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäiseminen, haitallisten terveysvaikutusten ja onnettomuusriskien hallitseminen, sekä sään ääri-ilmiöihin ja ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautuminen. Etenkin hankkeen laatu huomioon ottaen tulvariskien hallintaan hankkeella ei liene

28.2.2024

paljoo yhtymäkohtia, joten kyseisen tavoitteen osalta on hyvä pohtia sen sopivuutta. Sen sijaan yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan myös suuronnettomuusvaaraa koskevat tavoitteet koskevat tätä hanketta.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat - tavoitekokonaisuuden edistäminen on tärkeää. Tavoite sisältää mm. valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisen, luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymisen, luonnonvarojen kestävän hyödyntämisen ja kiertotalouden edistämisen. Yhteysviranomainen katsoo, että myös kaksi viimeksi mainittua tavoitetta tulee ottaa tässä hankkeessa huomioon ja edistää tavoitteiden toteuttamista.

YVA-ohjelmassa ei ole esitetty, miten valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita edistetään tässä hankkeessa. YVA-selostuksessa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulee tunnistaa kohdennetusti kyseessä olevaan hankkeeseen ja esittää, miten tavoitteita tällä hankkeella edistetään.

Muut suunnitelmat ja ohjelmat

Arviointiohjelmassa on kuvattu lyhyesti Suomen mineraalistrategia ja Lappi-sopimus eli Lapin maakuntaohjelma, mutta ei ole kuvattu miten hanke suhteutuu näihin. Arviointiselostukseen tulee täydentää, miten hanke tukee näitä ohjelmia. Yhteysviranomainen toteaa, että Petteri Orpon hallitus on käynnistänyt uuden mineraalistrategian laatimisen. Strategian on tarkoitus valmistua vuoden 2024 loppuun mennessä.

Arviointiohjelmassa ei ole tuotu esille kaivannaisjätteiden hallinnan Bref-dokumenttia (BAT-päätelmät), vaikka se on keskeinen kaivannaisjätteiden hallintaa ohjaava asiakirja, muutoin kuin tiettyjen vaikutuskategorioiden yhteydessä. Arviointiselostuksessa tulee kuvata BAT-päätelmien soveltaminen hankkeessa kokonaisuutena.

Arviointimenettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Kaavoitus

Yhteysviranomaisen toteaa, että YVA-ohjelmassa on yleispiirteisesti esitetty alueella voimassa olevat kaavat, mutta YVA-ohjelman lukijan on vaikea päätellä, mihin kohtaan kutakin kaava-aluetta hankealue sijoittuu, koska hankealuetta ei ole osoitettu kaavakartoilla. Hankkeen suhde alueella voimassa oleviin kaavoihin, niiden merkintöihin ja -määräyksiin, sekä hankealueen sijainti kaavakartoilla tulee esittää tarkemmin YVA-selostuksessa. Lisäksi kaavan hyväksymisajankohtaa olennaisempi tieto olisi, milloin kaava on tullut voimaan. Kaavaa voidaan toteuttaa, kun se on voimassa.

Hankealueella on voimassa Pohjois-Lapin maakuntakaava sekä vireillä Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040. Yhteysviranomaisen toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin yleis- ja asemakaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

Hankealueella on voimassa Lokka–Koitelainen–Kevitsa-osayleiskaava, joka on kuulutettu voimaan 9.10.2001. YVA-ohjelmassa todetaan, että osayleiskaavassa hankealue on osoitettu kaivostoimintaan ja maa-ainesten ottoon tarkoitetuksi alueeksi (EO). Yhteysviranomaisen huomauttaa, että yleiskaavassa hankealueeseen kohdistuu myös muinaisjäännöistä ja voimajohtoa koskeva kaavamerkintä.

Osalla Kevitsan kaivosaluetta on 28.6.2017 voimaan kuulutettu Kevitsan kaivosalueen asemakaava. Asemakaavassa pääkäyttötarkoitus on teollisuus- ja varistorakennusten korttelialue, jolle saa sijoittaa kaivostoimintaan liittyviä rakennuksia, kuten toimisto-, rikastamo-, prosessi-, konepaja-, huolto- ja varistorakennuksia sekä muita kaivostoiminnan vuoksi tarpeellisia rakennuksia (T-kaiv). YVA-ohjelmassa edellä mainittu kaavamääräys on nostettu esiin, mutta hankkeen suhdetta

28.2.2024

asemakaavaan ei ole esitetty. Asemakaava on voimassa vain pienellä osalla hankealuetta.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että muutetun kaivoslain (796/2023) 47 §:n mukaisesti kaivostoiminnan tulee perustua sellaiseen alueidenkäyttölain mukaiseen asemakaavaan tai oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Yleiskaavan muuttamisen tarve muutetun kaivoslain mukaan ei käy selvästi ilmi arviointiohjelmasta.

Natura-arviointi

YVA-ohjelmassa on todettu, että Koitelaisen Natura 2000 -alueen (FI1301716) osalta Natura-arvioinnin tarve on varsin ilmeinen, sillä Natura-alue sijaitsee aivan kaivosalueen ja sen pohjoiseen laajentuvan sivukivialueen tuntumassa. Koitelaisen Natura-arviointi yhteensovitetaan kaivoksen muiden suunniteltujen toimintojen vaatimien arviointien kanssa. Pomokairan Natura 2000 -alueen (FI1301712) osalta arviointiohjelmassa todetaan, että tähän YVA-menettelyyn sisältyvien toimintojen vaikutusten ei arvioida ulottuvan Pomokairan Natura-alueelle, eikä siksi vaativan Natura-arviointia, mutta arvioinnin tarpeen selvittäminen tehdään tarvittaessa osana YVA-menettelyä. Selvittämistyössä huomioidaan myös kumulatiiviset ja Natura-alueen ulkopuolelle kohdistuvat vaikutukset, jotka voivat heikentää Pomokairan Natura-alueen suojeluperusteita. Mikäli Natura-tarvearvioinnin perusteella merkittäviä heikentäviä vaikutuksia ei voida poissulkea, laajennetaan tarkastelu myös Pomokairan osalta luonnonsuojelulain mukaiseksi Natura-arvioinniksi.

Yhteysviranomaisen toteaa, että luonnonsuojelulain 35 §:n mukaan vaikutukset Natura-alueeseen on arvioitava yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa. Natura-arviointi koskee siten Natura-alueeseen kokonaisuudessaan kohdistuvia vaikutuksia, eikä esimerkiksi yksittäisen lupahakemuksen vaikutuksia. Euroopan komission mukaan yhteisvaikutusten arviointiin tulee sisällyttää jo toteutettujen, hyväksyttyjen

28.2.2024

mutta keskeneräisten sekä lupahakemusvaiheessa olevien hankkeiden ja suunnitelmien vaikutukset.

Yhteysviranomaisen katsoo, että Pomokairan osalta on mahdollista tehdä kevyempi Natura-arvioinnin tarpeen tarkastelu osana YVA-selostusta, kuten arviointiohjelmassa on esitetty.

Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, onko Koitelaisen Natura-arviointi tarkoitus yhteensovittaa YVA-menettelyn kanssa. Hankkeesta vastaava on kuitenkin todennut, että Natura-alueisiin kohdistuvat vaikutukset on alustavasti arvioitu tai koettu merkittäviksi. ELY-keskus on edellyttänyt lausunnoissaan vuosina 2022 ja 2023 (Natura-lausunnot 13.6.2022 ja 21.9.2023), että Kevitsan kaivoksen sulkemiseen tarvittava Natura-arviointi pitää täydentää asianmukaiseksi. Niin ikään vuonna 2023 on lausuttu, että Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida maa-ainesten ottoa, kaivospiirin laajentamista ja ympäristöluvan muuttamista varten. Mahdollinen yhteensovittaminen saattaa vaikuttaa YVA-menettelyn aikatauluun, koska yhteysviranomaisen käsityksen mukaan hankkeesta vastaavan tarkoituksena on laatia useampi kuin yksi Natura-arviointi samanaikaisesti vireillä olevien lupamenettelyidensä tarpeisiin.

Natura-vaikutusten arviointi tulee tehdä päivitetyn LUOPAS-oppaan (Mäkelä ja Salo 2024) ja asiaa koskevien Euroopan komission ohjeiden (2018, 2021) mukaan. Siinä ei tule huomioida vanhentuneita Södermanin (2003) ja Mäkelän ja Salon (2021) ohjeita. ELY-keskus voi antaa tarvittaessa erikseen ohjausta Natura-vaikutusten arvioinnista.

Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu

Arviointiohjelmassa on tunnistettu, että hankealueella on valtion maita, joten hankkeella on poronhoitolain (PHL, 848/1990) 53 §:n mukainen neuvotteluvelvollisuus. Arviointiohjelman mukaan YVA-menettelyn aikana tullaan järjestämään kaksi poronhoitolain 53 §:n mukaista neuvottelua, joista ensimmäinen järjestettiin 18.1.2024. Neuvotteluun osallistuivat Oraniemen paliskunta, Paliskuntain yhdistys, Metsähallitus, Boliden

28.2.2024

Kevitsa Mining Oy (hankkeesta vastaava), Afry Finland Oy (konsultti) sekä YVA-menettelyn yhteysviranomainen Lapin ELY-keskus.

Poronhoitolain mukaisessa neuvottelussa kävi ilmi, että Oraniemen paliskunnalla ja hankkeesta vastaavalla on tiivistä yhteydenpitoa ja paliskunta oli varsin hyvin perillä hankkeesta vastaavan suunnitelmista. Yhteysviranomainen korostaa, että neuvotteluita ja muita tilaisuuksia tulee järjestää oikea-aikaisesti ja riittävästi suunnittelun edetessä. Yhteistyö paliskunnan kanssa on olennaista hankkeesta aiheutuvien vaikutusten arvioinnissa ja yhteisvaikutusten laadukkaan arvioinnin varmistamisessa. Tarvittaessa myös Sattasniemen paliskunta tulee osallistaa, kuten poronhoitolain mukaisessa neuvottelussa tuli ilmi Paliskuntain yhdistyksen puolelta.

Hankkeen toteuttamisen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on kuvattu yleisellä tasolla eri lakien edellyttämiä lupa- ja muita menettelyjä. Kuvaus on hyvin yleisellä tasolla, eikä lupatarkastelua ole yhdistetty hankeen vaatimiin lupiin. Tämän kohdan tarkoituksena on helpottaa osallisia ymmärtämään, mitä päätöksentekomenettelyjä mahdollisesti seuraa YVA-menettelyn jälkeen ja miten he voivat niihin osallistua, joten on oleellista kuvata tarvittavat luvat ja muut menettelyt nimenomaan hankeen kannalta.

Myös itse lupien kuvaukset ovat yleisellä tasolla, eikä esimerkiksi luvan myöntävää viranomaista ole kaikilta osin mainittu. YVA-selostuksessa tulee esittää täydennetyt tiedot luvista, suunnitelmista ja niihin rinnastettavista päätöksistä. Tarvittavat luvat tulisi esittää myös aikakehykseen sovitetussa taulukkomuodossa, jolloin tarvittavat luvat olisivat helposti todettavissa.

Arviointiselostuksessa on hyvä tuoda esille myös EU:n kriittisten raaka-aineiden säädösvalmistelu ja hankkeen suhteutuminen siihen, vaikka se ei vielä olekaan sovellettavaa lainsäädäntöä. Kyseessä on keskeisesti kaivostoiminnan suunnitteluun ja luvitukseen tulevaisuudessa vaikuttava

28.2.2024

säädösvalmistelu, joten on tärkeää tuoda esiin myös sen vaikutukset ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä.

Kaivoslain mukainen kaivospiiri sekä vireillä oleva sen laajennus olisi ollut syytä esittää kartalla. Yhteysviranomainen katsoo, että kartta on esittävä arviointiselostuksessa ja siinä on esittävä myös, miten hankkeen mukaiset toiminnot sijoittuvat suhteessa olemassa olevaan / vireillä olevaan kaivospiiriin/-alueeseen ja tarvitaanko jonkun vaihtoehdon osalta kaivospiirin/-alueen laajennusta.

Tekstissä olevat virheet, kuten muinaisjäännöksiin kajoamisluvan osalta, tulee korjata YVA-selostukseen. Yhteysviranomainen tarkentaa vesilain osalta, että laki on jaettu lukuihin, joista jokaisella on ykkösestä alkava numerointinsa, joten vesilain osalta pelkkä pykälänumero ei ole riittävä, vaan sen yhteydessä on kerrottava myös, mihin lukuun kyseinen pykälä sisältyy.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaisten lupien tarvetta ei ole tunnistettu arviointiohjelmassa. Myöskään maa-aineslain mukaista lupatarvetta ei ole tunnistettu. Lupa on tarpeen, mikäli maa-ainesten ottamista on tarpeen toteuttaa kaivospiirin ulkopuolisilla alueilla. Mikäli on ilmeistä, että MRL:n tai maa-aineslain mukaisten lupien tarvetta ei ole, olisi sekin hyvä tuoda esille.

YVA-ohjelmassa ei ole tunnistettu mahdollista erikoiskuljetuksiin tarvittavia lupia, jotka kuitenkin Väylävirasto on nostanut esille lausunnossaan. Mahdollinen erikoiskuljetusten lupatarve tulee täydentää YVA-selostukseen.

Arviointiohjelmassa ei ole tunnistettu mahdollista sähkömarkkinalain (588/2013) 14 §:n mukaista hankelupaa suurjännitejohdon rakentamiseen. Mahdollinen Saiveljärven pohjoispuolelle sijoittuva uusi rikastushiekka-allas vaatii Kevitsanaavan poikki menevän voimajohdon siirtämistä. YVA-selostuksessa on syytä tarkastella mahdollisen sähkömarkkinalain 14 §:n mukaisen luvan tarve voimajohdon siirron osalta.

28.2.2024

Lähtökohtaisesti hanke tulee suunnitella siten, ettei synny tarvetta poiketa luonnonsuojelulaista. Lajien osalta tämä mitigaatiohierarkian mukainen periaate on tunnistettu lupamenettelyjä koskevassa kappaleessa 11.5, mutta vastaavaa menettelyä ei ole tunnistettu luontotyyppien osalta. Poikkeuslupien edellytykset ovat tiukat, ja jo YVA-menettelyssä on luonteva tarkastella vaihtoehtoisia ratkaisuja lajeihin ja luontotyypeihin kohdistuvien vaikutusten osalta.

Yhteysviranomainen korostaa, että LSL:n 65 §:n mukaisia tiukasti suojeltuja luontotyypejä ei saa hävittää eikä heikentää. Tiukasti suojellun luontotyyppin hävittämis- ja heikentämiskiellosta (luonnonsuojelulaki 65 §) voi hakea poikkeusta luonnonsuojelulain 66 §:n nojalla. Poikkeusta hävittämis- ja heikentämiskiellosta, ei voida myöntää, mikäli hankkeelle on teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa oleva vaihtoehto (HE 76/2022 vp). Uusi luonnonsuojelulaki (9/2023) on tullut voimaan 1.6.2023, ja lupamenettelyjä koskevassa luvussa tulee viitata uuden lain mukaisiin pykäliin. Uusi luonnonsuojelulaki tulee ottaa huomioon myös muualla YVA-selostuksessa lakipykäliin viitattaessa.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Yleistä

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt kannanotot ja vaatimukset ovat pääosin hyvin perusteltuja. Lausunnot ja mielipiteet ovat osin hyvin yksityiskohtaisia ja niissä on paneuduttu hankkeen kannalta moniin keskeisiin seikkoihin. Lausuntoja ja mielipiteitä ei kokonaisuudessaan ole referoitu tähän lausuntoon, joten hankkeesta vastaavan on aiheellista paneutua niihin huolellisesti sekä ottaa niissä esitetyt näkökannat huomioon ympäristövaikutusten arvioinnissa tarpeellisessa laajuudessaan.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että vasta hankealueen ympäristön nykytilan selvittämisen jälkeen voidaan verrata hankkeen aiheuttamia

28.2.2024

muutoksia nykytilaan ja arvioida vaikutustyypeittäin vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä. Tässä lausunnossa sekä muissa arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa tunnistetut puutteet nykytilan kuvauksessa tulee täydentää YVA-selostukseen.

Oman haasteensa vaikutusten arvioinnille tuo aiemmin arvioitujen vaikutusten huomioon ottaminen nyt tehtävässä vaikutusten arvioinnissa. Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutusten arviointi tulee rakentaa yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ja myös 0+ vaihtoehdon vaikutukset tulee selkeästi käydä esille arviointiselostuksesta.

Vaikutusten arviointimenetelmät on arviointiohjelmassa kuvattu varsin yleispiirteisesti. Ne olisi ollut syytä kuvata tarkemmin, jotta arviointimenetelmien soveltuvuutta samoin kuin lähtöaineiston riittävyyttä olisi ollut mahdollista arvioida ja esittää niihin täydennys- ja/tai muutosehdotuksia. Yhteysviranomainen huomauttaa, että juuri arviointimenetelmien kuvaaminen pitäisi olla keskeinen osa arviointiohjelman sisältöä hankkeen kuvauksen ohella. Hankkeesta vastaava voi neuvotella yhteysviranomaisen kanssa valittavista menetelmistä ennen vaikutusten arvioinnin tekemistä. Tarvittaessa valittavat arviointimenetelmät voi nostaa esille myös ennakoneuvottelussa.

Yhteysviranomainen toteaa, että vaikutusalueiden laajuutta on syytä tarkastella vaikutusten arvioinnin yhteydessä uudelleen, mikä onkin arviointiohjelmassa tunnistettu joidenkin vaikutuskategorioiden osalta. Erityisesti tarve vaikutusalueiden laajuuden tarkasteluun on noussut esille pölyn, luontovaikutusten ja ihmisiin kohdistuvien vaikutusten osalta. Mikäli ympäristövaikutusten arviointimenettelyn aikana todetaan, että jokin tekijä vaikuttaa ennakoitua laajemmalla alueella, määritellään vaikutusalue uudelleen. Vaikutusalueiden rajausta tulee määritellä tarkastelussa niin laajaksi, ettei merkittäviä vaikutuksia voida olettaa ilmenevän tarkasteltavan alueen ulkopuolella.

28.2.2024

Arviointiohjelman mukaan uuden matalarikkisen rikastushiekka-altaan (TSFA2) sijainti ja ympäristövaikutukset kapasiteetilla 30–50 Mt on arvioitu vuoden 2011 YVA-menettelyssä (YVA 2011). Uuden rikastushiekka-altaan rakentaminen suuremmalla kapasiteetilla (korkeampana) ei kuitenkaan ole sisältynyt aikaisempaan YVA-menettelyyn. Arviointiohjelman mukaan uuden rikastushiekka-altaan osalta keskeisiä tarkasteltavia vaikutuksia ovat erityisesti pöly ja suotovesivaikutukset sekä rakentamisen ja korotustöiden aiheuttama melu. Yhteysviranomaisen katsoo, että korottamiseen liittyviä vaikutuksia arvioitaessa tulee erityisesti tarkastella korottamisesta johtuvan paineen kasvamisen vaikutuksia altaan rakenteiden (mukaan lukien patorakenteet) kestävyYTEEN, sillä korottaminen ei ole sisältynyt aiempaan YVA-menettelyyn. Yhteysviranomaisen katsoo, että edellä todetun osalta voi olla syytä tehdä alueella muun muassa pohjatutkimuksia.

Epävarmuustekijöiden kuvaaminen sekä mahdolliset toimet haittojen ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi ovat keskeinen osa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Arviointiohjelmassa on kuvattu epävarmuustekijöiden huomioon ottaminen arvioinnissa. Yhteysviranomaisen toteaa, että mallinnusten osalta käytettävillä lähtötiedoilla on merkittävä vaikutus mallinnusten epävarmuuteen. Epävarmuustekijöiden kuvaamiseen tulee kiinnittää huomiota arviointiselostuksessa. Arviointiohjelmassa on oikein tunnistettu arvioinnin kuluessa selvittää mahdollisuudet ehkäistä ja rajoittaa hankkeen haittavaikutuksia suunnittelun ja toteutuksen keinoin. Tämä onkin yksi arviointimenettelyn keskeisistä mahdollisuuksista.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että ympäristövaikutusten arvioinnissa painoa on annettava raja-arvotarkastelujen ohella myös ympäristövaikutusten kokemiselle ja ympäristön muuttumiselle ja vaikutusten arviointi on ymmärrettävä lupamenettelyjen normistoa laajemmin. Näillä voi olla vaikutusta erityisesti ihmisten elinympäristön viihtyvyYTEEN sekä ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Ympäristövaikutusten kokeminen voi vaikuttaa välillisesti myös muihin

28.2.2024

elinkeinoiniin mielikuvien ja imagohaitan kautta. Yhteysviranomainen kuitenkin toteaa, että ympäristövaikutusten kokeminen on aina subjektiivista ja sama vaikutus voi äärimmillään olla toiselle negatiivinen ja toiselle positiivinen.

Luonnonvarojen hyödyntäminen

Arviointiohjelmassa ei ole tunnistettu luonnonvarojen käyttöä ja hyödyntämistä, vaikka hankkeessa on kyse luonnonvarojen hyödyntämisestä. Lisäksi mm. jätealueiden rakentamisessa hyödynnetään luonnonvaroja, mikä heijastuu hankkeessa mm. tarvekilouhoksen tarpeena 0+ ja VE1 vaihtoehdoissa. Luonnonvarojen käyttö ja hyödyntäminen tulee täydentää arviointiselostukseen.

Maa- ja kallioperä

YVA-ohjelmassa esitetään, että maa- ja kallioperään kohdistuvien vaikutusten arviointi laaditaan asiantuntijatyönä, ja että arvioinnissa hyödynnetään alueelta olemassa olevaa tutkimusaineistoa ja aikaisempaa kokemusta vastaavien toimintojen arvioinnista ja tunnistetuista vaikutuksista. YVA-ohjelmassa todetaan, että maa- ja kallioperävaikutukset ulottuvat pääasiassa hankealueelle, mutta kaivannaisjätealueiden suotovesistä voi aiheutua vaikutuksia laajemmalle alueelle. Kaivannaisjätealueiden maaperään ja pohjavesiin aiheuttamat vaikutukset sulkemisen jälkeen on tunnistettu yhdeksi merkittävimmistä vaikutuksista. Kaivannaisjätealueiden maa-, kallioperä- ja pohjavesivaikutusten lieventämiskeinoin kiinnitetään erityistä huomiota alueiden suunnittelussa.

Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-ohjelmassa on tunnistettu keskeiset maa- ja kallioperään kohdistuvat vaikutukset, joista suurimmat aiheutuvat malmin ja sivukiven louhinnasta, kaivannaisjätealueiden rakentamisesta ja kaivannaisjätteiden läjityksestä sekä pintamaiden poistosta ja läjityksestä. Epäselväksi kuitenkin jää tarvekilouhokseen liittyvät asiat vaihtoehdossa VE0 alla tarkemmin kuvatulla tavalla. Maa- ja kallioperävaikutusten on

28.2.2024

todettu ulottuvan pääasiassa hankealueelle, mutta kaivannaisjätealueiden suotovesistä voi aiheutua vaikutuksia laajemmallekin alueelle.

Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-ohjelmassa on esitetty hankkeesta tässä vaiheessa riittävällä tavalla maa- ja kallioperän nykytila.

Yhteysviranomaisen kuitenkin toteaa, että YVA-selostuksessa tulee kiinnittää huomiota tekstin ja kartta-aineistojen yhteneväisyyteen ja selkeyteen. Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee esittää tarkemmin sivukivialueen laajennusvaihtoehtojen osalta maa- ja kallioperän ominaisuudet, jotta vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia voidaan vertailla keskenään paremmin.

Lisäksi yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksessa kaikkia hankevaihtoehtoja ja niiden alavaihtoehtoja tulee vertailla keskenään niistä aiheutuvien maa- ja kallioperävaikutusten osalta. Lisäksi tulee esittää maa- ja kallioperävaikutusten arvioinnin osalta keskeiset epävarmuustekijät.

YVA-ohjelmassa on todettu vaihtoehdon VE0:n osalta, että ”sovellettavan patostandardin muutoksesta johtuen avolouhoksen louhintavaiheesta 4 ei ole saatavilla riittävästi tarvekiveä, jotta se riittäisi sekä sivukivialueen uloimpiin kerroksiin että rikastushiekka-altaan patorakenteisiin. Tarvekiveä tulee tämän vuoksi louhia muualta ja kuljettaa alueelle huomattavia määriä, ellei alueelle luviteta erillistä tarvekilouhosta.”

Yhteysviranomaiselle jää epäselväksi edellä olevan toteamuksen suhde meneillään olevaan YVA-menettelyyn. Mikäli vaihtoehto VE0 toteutuu, onko suunnitelmissa avata tarvekilouhos kaivospiirin ulkopuolelle ja miten se on aiottu tarkastella meneillään olevassa YVA-menettelyssä? Yhteysviranomaisen huomauttaa, että kaivospiirin alueelle sijoittuva tarvekilouhos ei sisälly vaihtoehtoon VE0.

Yhteysviranomaisen toteaa, että vaikka vaihtoehdossa VE0 on esitetty tilanne, jossa maa-ainesten ja tarvekiven otolle voidaan todeta tarve myös alueen ulkopuolelta, YVA-ohjelmassa ei kuitenkaan ole tunnistettu maa-ainesten ja tarvekiven otolle mahdollisesti tarvittavaa maa-aineslain (555/1981) mukaista lupaa. Yhteysviranomaisen muistuttaa lisäksi, että

28.2.2024

sellaista nyt käsiteltävän hankealueen ulkopuolista ainesten ottamista, jota ei ole käsitelty vuoden 2022 Maa-ainesten otto -YVA-menettelyssä, koskee YVA-lain (252/2017) liitteenä 1 olevan hankeluettelon kohta 2 b) kiven, soran ja hiekan ottamista koskeva hanke, jossa on annettu YVA-menettelyä edellyttävän pinta-alallisen kokorajan lisäksi myös vuosittainen ottomääräraja, joka on vähintään 200 000 k-m³ (kiintokuutiometriä). Koska nyt käsiteltävässä YVA-hankkeessa sovelletaan YVA-lain liitteen 1 kohtia 2 a) (kaivosmineraalien louhinta) ja 12) (hankkeen muutos), ja tarvekivilouhos on osa kaivostoiminnan muutoshanketta, yhteysviranomainen katsoo, että YVA-selostukseen tulee tarkentaa, mitä tarkoitetaan vaihtoehdossa VE0 alueen ulkopuolisella maa-ainesten ja tarvekiven ottamisella, ja sisältyykö se nyt meneillään olevaan YVA-menettelyyn. Ja jos ei sisälly, niin miksi ei? Yhteysviranomainen toteaa vielä, että maa-ainesten oton osalta YVA-laissa tarkastellaan kiintokuutiometrimäärää, joten tarvittaessa tarvekivilouhoksen louhintamäärä on tarpeen tarkastella myös kiintokuutiometreinä YVA-selostuksessa.

Pohjavedet

Hankealueelta on käytettävissä seurantatietoa sekä pohjaveden laadun että pinnankorkeuksien osalta. Yhteysviranomainen katsoo, että hankealueen nykytila on pohjavesien osalta kuvattu arviointiohjelmassa pääosin riittävällä tavalla.

Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiohjelmassa on tunnistettu, ettei hankealueen välittömään läheisyyteen sijoitu luokiteltuja pohjavesialueita, vaan lähin luokiteltu pohjavesialue (Moskuvaara, 12758279, 1-luokka) sijaitsee noin kuuden kilometrin päässä hankealueelta etelän suuntaan. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostukseen tulee tarkentaa sekä vedenottoa (mm. vedenottamo Moskuvaaran pohjavesialueella) että yksityisiä talousvesikaivoja koskeva tilanne hankealueella ja sen lähiympäristössä yleisesti.

28.2.2024

Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että arviointiohjelmassa on paikoin viitattu luonnontilaisten lähteiden osalta vääriin tai vanhoihin säädöksiin. Luonnontilaisten lähteen luonnontilan vaarantaminen on kielletty vesilain 2 luvun 11 §:n nojalla.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmassa on tunnistettu keskeisimmät pohjaveden määrään ja laatuun liittyvät vaikutukset, ja todettu pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten kuuluvan hankkeen merkittävimpien vaikutusten joukkoon. Vaikutukset jakautuvat toiminnan aikaisiin ja sulkemisen jälkeisiin, ja pohjavesien kannalta merkittävimpiä vaikutuksia aiheutuu laajentuvan louhoksen kuivanapitopumppauksista sekä rikastushiekan ja sivukivialueiden läjityskapasiteetin nostosta.

Pohjaveteen kohdistuvia vaikutuksia pyritään arviointiohjelman mukaan vähentämään muun muassa pintavesienhallintatoimenpiteillä, joiden avulla pyritään estämään kaivosalueen lähiympäristön pintavesien pääsyä kaivosalueelle ja sitä kautta pohjavesiin ja edelleen kaivokseen. Suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä ovat muun muassa ojitukset, pumppaukset ja padon rakentaminen. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmassa vaikutusten vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä tulee avata tarkemmin ja konkreettisemmin.

Arviointiohjelman mukaan vaikutuksia pohjaveteen on tarkoitus arvioida pohjavesimallin avulla. Käytettävää mallia, sen tarkkuutta tai lähtötietoina käytettävää aineistoa ei ole kuvattu arviointiohjelmassa.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan pohjavesimallinnuksen suurimmat epävarmuudet liittyvät lähtöaineiston tarkkuuteen.

Arviointiselostuksessa tulee siten kiinnittää erityistä huomiota mallinnuksen pohjana käytettävän tutkimusaineiston laatuun ja kattavuuteen sekä sen kuvaamiseen arviointiselostuksessa. Käytetty pohjavesimalli tulee esitellä arviointiselostuksessa ja mallin valinta tulee perustella.

Käytössä olevalla rikastushiekka-altaalla (TSFA1) on arviointiohjelmassakin kuvatulla tavalla vaikutuksia pohjaveden laatuun altaan ympäristössä. Tällä hetkellä vaikutusten hallintakeinona on mm.

28.2.2024

suotovesien suojapumppaukset altaan luoteis- ja lounaispuolella.

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee kuvata periaatteet, miten nykyisen rikastushiekka-altaan suotovesiä hallitaan altaan eteläpuolella, mikäli alueelle rakennetaan uusi rikastushiekka-allas (TSFA2). Yhteysviranomainen katsoo, että suotovesien talteenoton tarve voi mahdollisesti lisääntyä nykyisestä, erityisesti jos allasta korotetaan, ja laajentua myös altaan kaakkoisreunalle. Myös mahdollisen uuden rakennettavan altaan suotovesien talteenoton periaatteet tulee kuvata arviointiselostuksessa.

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee pystyä aidosti vertailemaan eri vaihtoehtoja. Yhteysviranomainen korostaa, että mallinnukset ja selvitykset tulee siten tehdä kaikille vaihtoehdoille ja niiden alavaihtoehdoille.

Vesitalous

Arviointiohjelmassa on todettu, että louhintavaiheen 5 käyttöönotto ei muuta kaivosalueen toiminnan aikaisia vesienhallintaperiaatteita, vaan kaivoksella muodostuvat käsitellyt vedet johdetaan kaivoksen vesikiertoon ja käsittelyn kautta Kitiseen. Yhteysviranomainen huomauttaa, että kaivannaisjätekapasiteetin lisääminen, erityisesti rikastushiekka-allastilavuuden lisääminen, voi vaikuttaa vesienhallintaan kaivosalueella. Hankkeen 0+ vaihtoehdossakin on tunnistettu tarve vesivarastokapasiteetin lisäämiselle tulevaisuudessa. Tätä ei kuitenkaan ole otettu huomioon vaikutusten muodostumisessa tai kuvattu, miten se otetaan huomioon vaikutusten arvioinnissa. Mahdolliset muutokset vesienhallinnassa tulee täydentää arviointiselostukseen. Myös olemassa olevan rikastushiekka-altaan korottamisen tai uuden altaan rakentamisen vaikutukset kaivoksen vesienhallintaan tulee selvittää arviointiselostukseen.

Yhteysviranomainen kiinnittää huomiota myös hankkeesta vastaavan esille tuomaan mahdolliseen vaihtoehtoiseen uuden rikastushiekka-altaan sijoitusvaihtoehtoon nykyisen kaivosalueen luoteispuolella.

28.2.2024

Yhteysviranomaisella ei ole tarkkaa tietoa suunnitellusta uuden altaan sijainnista, mutta on mahdollista, että se vaikuttaa merkittävästi Mataraojan yläosan linjaukseen ja ainakin pienentää Mataraojan valuma-aluetta. Yhteysviranomaisen korostaa Mataraojan valuma-alueeseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnin merkitystä arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelman mukaan sivukivialueen laajennuksesta aiheutuvaa Mataraojan valuma-alueen pienentymistä ja siitä aiheutuvia vaikutuksia arvioidaan laadittavalla erillisselvityksellä. Yhteysviranomaisen näkee erillisselvityksen toteutuksen tarkoituksenmukaisena, mutta muistuttaa, että selvityksessä tulee tarkastella erikseen sekä sivukivialueen laajentumisen että mahdollisen uuden rikastushiekka-altaan vaikutukset sekä esittää myös näiden yhteisvaikutus.

Pintavedet

Hankkeen vaikutusalueen vesistöiksi on tunnistettu Kitinen, Mataraoja ja Saiveljärvi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan avolouhoksen laajentumisen ja/tai tarvekivilouhoksen avaamisen myötä myös Satojärveen kohdistuvat vaikutukset voivat lisääntyä nykyisestä. Lisäksi Saiveljärven (ja Satojärven) kautta vaikutuksia voi heijastua alapuoliseen Viivajokeen. Vaihtoehdossa VE1.3 sivukivialue laajenisi hyvin lähelle Iso-Vaiskonlampea ja mahdollinen uuden rikastushiekka-altaan sijainti tulee myös lähelle Iso-Vaiskonlampea. Näin ollen yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan Satojärvi ja Viivajoki sekä Iso-Vaiskonlampi on perusteltua sisällyttää hankkeen vaikutusalueeseen ja ulottaa vaikutusarviointit myös näihin.

Pintavesien nykytilan kuvauksesta puuttuu Saiveljärven, Satojärven sekä Viivajoen hydrologisten olosuhteiden kuvaus, mikä on tarpeen täydentää arviointiselostukseen. Veden laadun osalta nykytilakuvaukset näidenkin vesistöjen osalta on esitetty arviointiohjelmassa. Sen sijaan Iso-Vaiskonlammen nykytilaa ei ole kuvattu YVA-ohjelmassa ja se tulee täydentää YVA-selostukseen. Yhteysviranomaisella ei ole tiedossa, että

28.2.2024

Iso-Vaiskonlammen vedenlaatua tai ekologista tilaa olisi selvitetty, joten selvitysten tekeminen sen osalta lienee välttämätöntä.

Arviointiohjelmassa on sinänsä esitetty oikein Kitisen ekologinen tila ja ekologinen tila suhteessa parhaaseen saavutettavissa olevaan tilaan. Asiaa olisi kuitenkin syytä avata paremmin arviointiselostukseen, jotta se avautuu myös voimakkaasti muutettujen jokien luokittelua tarkemmin tuntemattomalle (ekologinen luokittelu vs. paras saavutettavissa oleva tila Kitisen osalta).

Arviointiohjelman mukaisesti arvioinnissa otetaan huomioon vedenlaatuun ja vesimäärään kohdistuvat vaikutukset rakentamis- ja toimintavaiheessa sekä sulkemisen jälkeen. Arviointiin sisältyy hankkeen vaikutukset vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseen. Yhteysviranomainen katsoo, että pintavesiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin menetelmät on esitetty hyvin yleispiirteisesti edellä mainittua Mataraajan valuma-alueen pienenemisen erillisselvitystä ja sulkemisen jälkeistä aikaa lukuun ottamatta. Varsinaisia arviointimenetelmiä ei ole esitetty ja epäselväksi jää, onko tarkoitus käyttää esimerkiksi mallinnusta vaikutusten arvioinnin menetelmänä. Arviointimenetelmät tulee kuvata selvästi arviointiselostuksessa.

YVA-ohjelmassa esitetty kattaa pääsääntöisesti merkittävimmät vaikutusmekanismit, mutta yhteysviranomainen kehottaa ottamaan huomioon edellä vesitalous -kohdassa sekä aiemmin tässä kohdassa esille nostetut asiat. Yhteysviranomainen korostaa lisäksi seuraavien asioiden huomioon ottamista:

- Pölyn ja pohjaveden kautta kulkeutuvan päästön merkitys vesistövaikutusten muodostumisessa.
- 0-vaihtoehdon loppuun saattamisesta voi seurata toistaiseksi tuntemattomia vesistövaikutuksia erityisesti rikastushiekka-altaan suotovesien osalta. Hankevaihtoehtojen vaikutusten luotettavaa arviota varten on saatava riittävän tarkka käsitys 0-vaihtoedon vaikutuksista.

28.2.2024

- Mataraojan ekologisen tilan kannalta on oleellista hahmottaa virtaaman muutoksen suuruutta eri osissa vesimuodostumaa sekä muutoksen ekologista merkitystä.
- Kaivostoiminnan osuutta erityisesti Saiveljärven nykytilaan olisi aiheellista selvittää aiempaa tarkemmin, koska biologisten laatutekijöiden vuosien välistä vaihtelua ei tunneta toimintaa edeltävältä ajalta.

Kalasto ja kalastus

Kuten edellä pintavesivaikutusten osalta on todettu, myös kalastoon ja kalastukseen kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida Kitisen, Saiveljärven ja Mataraojan lisäksi myös Viivajoessa ja Iso-Vaiskonlammissa.

Arviointiohjelmassa alueen kalatalouden nykytilaa on kuvattu kaivoksen velvoitetarkkailujen pohjalta, eikä kalaston ja kalastuksen nykytilaa Kitisessä ole selvitetty. Yhteysviranomaisen toteaa, että Kitisestä on saatavilla Kemijoki Oy:n Kitisen säännöstelyyn liittyvän kalataloudellisen tarkkailun aineistoja, joita voi hyödyntää YVA-menettelyssä. Kitisestä tulee selvittää vähintäänkin kalastuksen ja kalasaaliiden nykytila purkuvesien vaikutusalueella.

Kitistä koskevassa vaikutusarvioinnissa tulee huomioida muista suunnitteilla olevista kaivoshankkeista (mm. Ikkari ja Sakatti) aiheutuvat kumulatiiviset vaikutukset saatavilla olevan tiedon perusteella mukaan lukien kaivostoiminnasta potentiaalisesti aiheutuvien mainehaittojen vaikutukset.

Kaivoksen läheisen Iso-Vaiskonlammen kalaston tilaa ei ole toistaiseksi selvitetty. Kaivoksen tarkkailujen perusteella myös Iso-Vaiskonlammissa on harjoitettu pienimuotoista kalastusta. Iso-Vaiskonlammen kalaston perustila tulee selvittää kaivostoiminnan laajentamisesta Iso-Vaiskonlammen kalastolle aiheutuvien ympäristövaikutusten arvioimiseksi. Vaihtoehdon VE1.3 mukainen sivukivialue rajautuu lammen välittömään läheisyyteen ja myös suunniteltu vaihtoehtoinen uuden rikastushiekka-

28.2.2024

altaan sijoituspaikka on Iso-Vaiskonlammen läheisyydessä, minkä takia Iso-Vaiskonlammen perustilan selvittäminen on perusteltua.

Tarkkailuhistorian perusteella Mataraojalla esiintyy harvahko taimenkanta ja Mataraojan alaosalla on tavattu satunnaisesti myös harjusta.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tuleekin kiinnittää erityistä huomiota Mataraojan virtaamien ja vedenlaadun kehitykseen ja niistä kalastolle potentiaalisesti aiheutuviin haittavaikutuksiin.

Kaivoksen eteläpuolisista lähivesistä Saiveljärvi ja Viivajoki ovat paikallisesti kalastukselle tärkeitä vesiä, mikä tulee ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa. Kevitsan kaivostoiminnan vaikutuksia on havaittavissa näissä vesissä veden laadun muutoksina. Rikastushiekka-alla koskevien vaihtoehtojen ja teknisten toteutusratkaisujen arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota Saiveljärveen ja Viivajokeen kohdistuviin vesistö- ja kalastovaikutuksiin sekä arvioihin sisältyviin riskeihin ja epävarmuuksiin. Uuden suunnitellun sijoituspaikkavaihtoehdon myötä edellä oleva koskee myös Iso-Vaiskonlampea ja Mataraojaa.

Ilmastovaikutukset

YVA-ohjelmassa on kuvattu riittävällä tavalla menetelmät, joilla hankkeen suoria vaikutuksia ilmastoon eli hankkeesta muodostuvia kasvihuonekaasupäästöjä arvioidaan. Kevitsan kaivoksen toteutuneita aikaisempia ilmapäästöjä on kuvattu taulukossa 2–11, johon olisi hyvä lisätä myös kasvihuonekaasupäästöt yhteensä muunnettuna hiilidioksidiekvivalenteiksi, jolloin päästöjä voidaan vertailla kokonaisuudessaan. Toimet päästöjen vähentämiseksi kaivoksen omassa toiminnassa ovat kannatettavia ja on hyvä huomata, että sekä EU:n että Suomen asettamat ilmastotavoitteet ja -lait velvoittavat kaikkia toimijoita vähentämään oman toimintansa kasvihuonekaasupäästöjä.

YVA-ohjelmassa on tunnistettu ilmastomuutoksen potentiaalinen vaikutus kaivoshankkeeseen. Ilmastomuutoksen vaikutuksista hankkeeseen olennaisimpina on tunnistettu vaikutukset hankealueen vesitalouteen eli

28.2.2024

käytännössä sadantaan ja sadannan olomuotoon. Huomiota tulee kuitenkin kiinnittää ilmastoennusteiden luotettavuuteen ja ajantasaisuuteen. RCP-skenaariot (Representative Concentration Pathway), jotka on mallinnettu alueittain, ovat jo osittain vanhentuneita, vaikka ovatkin oikeansuuntaisia. Esimerkiksi Suomen ympäristökeskus on laatinut osana Barents Nature-hanketta napapiirin pohjoispuoliselle alueelle uuden ilmastoennusteen pohjautuen uusimpiin SSP-skenaarioihin (Shared Socioeconomic Pathways), joista on havaittavissa, että lämpenemiskehitys globaalisti on johtamassa Lapissa n. 4–5 celsius astetta lämpimämpään ilmastoon vuosisadan loppuun mennessä.

Vuosi 2023 oli myös globaalisti ennätysellisen lämmin, mikä kertoo osittain lämpenemisen kiihtymisestä. Erityisen nopeaa lämpeneminen on ollut 1980-luvulta lähtien ja Sodankylän Tähtelän mittausaseman aineiston mukaan viimeisen 40 vuoden aikana sadanta on kasvanut mittausasemalla n. 50 mm vuodessa ja lämpötila n. 2,8 celsius astetta. Muutos ei ole tilastollisesti merkittävä, mutta suuntaa antava pohjoisten alueiden nopeammasta lämpenemisestä, mikä lisää tulevaisuuden epävarmuutta. Epävarmuutta liittyy myös lumisuuteen. Lumen määrässä ei todennäköisesti nähdä suurta muutosta keskimäärin ainakaan vuoteen 2050 mennessä, mutta lumipeite sataa myöhemmin ja sulaa aiemmin Lapissa muutoksen ollessa sadannan ja sulamisen osalta n. 1–3 vrk/vuosikymmenessä.

Ilmastonmuutos lisää myös sään ääri-ilmiöitä ja sadannan osalta merkittävintä on rankkasateiden voimistuminen. Ilmatieteenlaitoksen mukaan ilmastonmuutos voimistaa sekä vuorokausi- että tuntisadantaa. Kerran sadassa vuodessa esiintyvä tunnin sadekertymä voi mallinnuksen mukaan kasvaa jopa 53 % ja vuorokauden sadekertymä samaisessa kerran sadassa vuodessa esiintyvässä rankkasateessa voi kasvaa jopa 34 %. Huomattava on, että jo kerran kymmenessä vuodessa toistuvat rankkasateet todennäköisesti voimistuvat tuntisadannan osalta jopa 42 % ja vuorokausisadannan osalta 25 %.

28.2.2024

Ilmastonmuutokseen liittyy huomattavaa epävarmuutta. Kaivoshankkeiden pitkän elinkaaren takia potentiaalisen tulevan ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen on kuitenkin tärkeää toiminnan sujuvan harjoittamisen vuoksi. Siksi mallinuksissa havaittu ilmastonmuutos ja sen potentiaaliset vaikutukset hankkeeseen tulisi huomioida mahdollisuuksien mukaan hyödyntämällä erilaisia ilmastoskenaarioita. VE1 toteutuessa kaivostoimintakin Kevitsan osalta jatkuisi mahdollisesti vuoteen 2045 saakka, jolloin alueen ilmasto-olosuhteet voivat olla jo hyvin toisenlaiset kuin tänä päivänä.

Ilman laatu

Pölypäästöt on tunnistettu keskeiseksi ilman laatuun vaikuttavaksi päästöksi sekä kaivoksen nykyisen toiminnan että hankkeen osalta. Pölypäästöihin ja niiden leviämiseen on kiinnitetty huomiota useissa lausunnoissa ja mielipiteissä. Yhteysviranomaisen korostaakin pölyn vaikutusten arvioinnin merkitystä arviointiselostuksessa. Pölyn osalta tulee arvioinnissa ottaa huomioon myös hienojakoinen mahdollisesti kauas leviävä pöly ja sen vaikutukset ympäristössä. Lisäksi kuitumaisten mineraalien mahdollinen esiintyminen ja sen merkitys pölypäästöissä tulee arvioida. Myös pölyn hallintatoimenpiteiden suunnitteluun ja lieventämiskeinoihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Pölyn ohella ilman laatuun vaikuttavina tekijöinä on otettava huomioon myös muut päästöt ilmaan ml. räjäytysten aiheuttamat päästöt.

Arviointiselostuksesta jää epäselväksi, onko pölypäästöjen vaikutuksia tarkoitus mallintaa ympäristövaikutusten arvioimiseksi. Kuten useissa lausunnoissa ja mielipiteissä on todettu, voi sivukivialueen korottaminen ja/tai laajentaminen vaikuttaa pölypäästöjen leviämiseen.

Yhteysviranomaisen kannustaakin siten pölymallinnuksen käyttöön vaikutusten arvioinnissa.

28.2.2024

Melu ja värinä

Arviointiohjelmassa on kuvattu melun ja värinän nykytilanne tarkkailutulosten sekä rakennetun infran (mm. meluvalli) perusteella. Yhteysviranomaisen pitää kuvausta jokseenkin suppeana, eikä mm. kaikkia melulähteitä ole tunnistettu. Melulähteiksi on tunnistettu primäärimurska ja mobiilimurska sekä tuotantoräjäytykset, jotka ovatkin keskeisiä melulähteitä. Tunnistamatta on jäänyt rikastamolta aiheutuva melu sekä kaivosalueen sisäisestä liikenteestä sekä muista työkoneista aiheutuva melu. Erityisesti kaivoksen sisäistä liikennettä voidaan pitää merkittävänä melulähteenä sen ollessa lähes jatkuvaa. Mm. sivukiven kuljetukset ovat yksi merkittävä melulähde kiviautojen noustessa ramppia pitkin korkealle sivukivialueelle. Sivukivialueen korottaminen ja/tai laajentaminen on yksi hankeen alavaihtoehdoista, joten alavaihtoehtojen välillä voi olla eroa melun leviämisen osalta. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee tarkastella muutkin mahdolliset melulähteet ja niiden muutokset kuin vain tässä mainitut.

Meluvaikutukset tullaan YVA-ohjelman mukaisesti arvioimaan mallintamalla. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon edellä esitetyt puutteet melulähteiden tunnistamisessa.

Värinävaikutusten osalta arviointiohjelmassa arvioidaan vaikutusten olevan lähes samalla tasolla kuin nykyisin, koska kaivoksen vuosituotanto ei kasva. Yhteysviranomaisen toteaa yksittäisen räjäytyksen koon vaikuttavan värinään vuosituotantoa enemmän. Yhteysviranomaisen kehottakin hankkeesta vastaavaa kiinnittämään huomiota myös yksittäisten räjäytysten kokoon ja arvioimaan, onko siihen odotettavissa muutoksia.

Luonnon monimuotoisuus, luontotyytit ja lajisto sekä suojelualueet

Hankkeesta vastaavalla on oltava tiedot hankkeesta todennäköisesti aiheutuvista merkittävistä vaikutuksista. Merkittävien vaikutusten arvioimiseksi hankkeesta vastaavan on selvitettävä hankkeen

28.2.2024

vaikutusalueen nykytilaa riittävällä tavalla, jotta nämä vaikutukset on mahdollista arvioida.

YVA-ohjelmassa esitetyt tiedot tehdyistä ja suunnitelluista selvityksistä ovat liian niukkoja, jotta suunniteltujen selvitysten riittävyttä pystyisi arvioimaan. Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen 3 §:n mukaan YVA-ohjelman tulee mm. sisältää tiedot ympäristövaikutuksia koskevista laadituista ja suunnitelluista selvityksistä sekä aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista. YVA-ohjelmassa on viitattu tehtyihin selvityksiin, mutta niitä ei ole kuvattu tarkemmin. Jo päivitettyjen luontoselvitysten osalta lajitietojen esittäminen arviointiohjelmassa olisi auttanut hahmottamaan alueen nykytilaa, luontoarvojen kohdentumista vaikutusalueella sekä mahdollisia puutteita tiedoissa.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että arvioinnin lähtökohtana tulee olla asianmukaisin menetelmin hankitut ajantasaiset ja tarkat tiedot kasviston, eläimistön ja luontotyyppien nykytilasta. Hankkeesta vastaavan tulee tarkistaa käyttämiensä tietojen ajantasaisuuden ja riittävyyden. Arviointia ei voida pitää asianmukaisena ilman ajantasaisiin tietoihin perustuvaa alueen nykytilan selvitystä. Arvioinnissa on tunnistettava, arvioitava ja kuvattava selkeästi kaikki hankkeen merkittävät vaikutukset ja niitä tulee havainnollistaa kuvin ja kartoin. Arviointiselostukseen tulee sisältyä kuvaus tehtyjen luontoselvitysten sisällöstä, menetelmistä ja niihin käytetystä ajasta ja arvioinnin liitteeksi tulee liittää alkuperäiset selvitysraportit. Yhteysviranomaiselle tulee lisäksi toimittaa selvityksiin liittyvä paikkatieto sisältäen kartoitusjäljet ominaisuustietoineen (kuka, milloin, mitä) sekä tiedot luontotyypeistä ja lajeista. Näitä tietoja tarvitaan, jotta tehtyjen selvitysten riittävyttä sekä niiden perusteella tehtyjä johtopäätöksiä on mahdollista arvioida. Yhteysviranomaisen myös kannustaa hankkeesta vastaavaa / konsulttia tallentamaan luontoselvitysten lajitiedot Lajitietokeskuksen Aineostopankkiin tai Vihkoon. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi (LUOPAS) –oppaan päivitetty versio on julkaistu

28.2.2024

alkuvuodesta 2024. Opasta tulee käyttää hyväksi YVA-selostusta laadittaessa.

Luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvat vaikutukset syntyvät pohja- ja pintaveteen kohdistuvien vaikutusten, pölyn, melun ja tärinän vaikutuksesta tai niiden yhteisvaikutuksena sekä suorina maankäytön muutoksina. Edellä mainittujen tekijöiden vaikutusalueet ovatkin keskeistä taustatietoa monimuotoisuusvaikutusten arvioinnissa. Luontoon kohdistuvat vaikutusalueet tulee esittää kartalla yhdessä luontotiedon kanssa.

Monimuotoisuusvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida, että pohja- ja pintavesi muodostavat toisiinsa kytkeytyneen kokonaisuuden. Pölyvaikutuksia arvioitaessa on huomioitava sekä pölyn määrä että laatu. Vallitsevat tuulensuunnat alueella ovat pohjoiseen ja kaakkoon, minkä vuoksi pölyvaikutuksia voi aiheutua korostetusti monimuotoisuuden kannalta keskeisiin kohteisiin serpentiiniluontotyyppien esiintymiin, viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin ja Koitelaisen Natura-alueeseen.

Välillisiä vaikutuksia on arviointiohjelmassa katsottu aiheutuvan lähinnä kasvistoon ja luontotyypeihin. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että välillisiä vaikutuksia tulee tarkastella myös eläimistöön.

Vaikutusalueiden eroja hankkeen eri vaiheissa (rakentaminen, toiminnan aikainen ja toiminnan päättymisen jälkeinen) tulee tarkastella.

Vaikutusarviointi tulee tehdä luontoarvojen osalta huomioiden mahdolliset häiriö- ja poikkeustilanteet pahimman skenaarion mukaan.

Yhteysviranomaisen yhtyy YVA-ohjelmassa esitettyyn näkemykseen mahdollisesta tarpeesta tarkastella vaikutusaluetta uudelleen. Mikäli ympäristövaikutusten arvioinnin aikana todetaan, että jokin tekijä vaikuttaa johonkin luonnonarvoon ennakoitua laajemmalla alueella, määritellään vaikutusalue uudelleen. Luontovaikutusten tarkastelualueen rajausta tulee määrittää tarkastelussa niin laajaksi, ettei merkittäviä luontovaikutuksia voida olettaa ilmenevän tarkasteltavan alueen ulkopuolella.

28.2.2024

Luontotyytit

YVA-ohjelmassa ei ole tunnistettu serpentiiniluontotyypeihin liittyvää selvitystarvetta tai niihin liittyvää poikkeuslupamenettelyä. SYKE on selvittänyt tiukasti suojeltuja serpentiiniluontotyyppisiä Kevitsan kaivoksen lähialueilla vuonna 2023. Kartoitukset on tehty vain kaivoksen pohjoispuolen isoimmilla kalliopaljastumilla, eikä se ole kattava. Mahdolliset luonnonsuojelulain mukaiset esiintymät Pikku Vaiskonselkä E1 ja E2 sijaitsevat selvästi sivukivialuevaihtoehdon VE1.3 alueella. Rikastushiekaltaan sijoitusvaihtoehdon RH1 itäosassa on niin ikään useita mahdollisia luonnonsuojelulain mukaisia esiintymiä. Lisäksi esiintymiä saattaa olla pölyn vaikutusalueella. YVA-selostuksessa tulee olla tieto hankkeen vaikutusalueella sijaitsevista tiukasti suojelluista serpentiinikallioista sekä niihin kohdistuvista vaikutuksista. Tietoja mahdollisista tiukasti suojelluista serpentiiniluontotyyppien kohteista on koottu SYKE:n aineisto Serpentiinikalliot ja -kivikot (<https://ckan.ymparisto.fi/dataset/serpentiinikalliot-ja-kivikot>). Aineisto ei kuitenkaan ole kattava, eli sen perusteella ei saa kuvaa siitä, missä serpentiiniluontotyyppisiä ei ole. Serpentiiniluontotyyppien sijaintien selvittäminen edellyttää maastotöitä. Kaikilla serpentiiniluontotyyppien esiintymillä ei ole helpommin tunnistettavia putkilokasveja, joten serpentiinijäkälän ja -sammalin voi kohdistua näytteenottotarvetta. Näytteenotto edellyttää poikkeuslupaa luontotyyppien suojelusta.

Lapin ELY-keskus kartoittaa serpentiiniluontotyyppisiä maastokaudella 2024 ympäristöministeriön ohjaamana. YVA-selostusta varten kartoitusta tekevien konsulttien on syytä olla etukäteen yhteydessä ELY-keskukseen, jotta kartoitukset tulevat tehdyiksi samoja ohjeita noudattaen.

ELY-keskus on kartoittanut Suomen ympäristökeskuksen vetämässä Letot-hankkeessa vuonna 2023 mm. Saiveljärven pohjoispuolen ja Mataraojan latvojen varren soita ja Sippiöaapaa. Luontotyyppitiedot saa ELY-keskuksesta pyytämällä. Kartoitukset eivät ole olleet kattavia, joten niiden perusteella ei saa kuvaa siitä, missä lettoja ei ole. Esimerkiksi Sippiöaavan itäosaa ei ole kartoitettu.

28.2.2024

Iso-Vaiskonlamme on havaittu kalkkijärvien luonnehtijalajia mukulanäkinpartaa (*Chara aspera*). Runsaskalkkiset järvet on Pohjois-Suomessa luokiteltu vaarantuneeksi luontotyyppiä. YVA-selostuksessa tulee myös vesiluonto olla tyypiteltynä.

Kasvillisuus

Kaivospiirin välittömästä läheisyydestä Mataraojasta on havaittu uhanalaisen ja erityisesti suojeltavan hiuskouskusammalen (*Dichelyma capillaceum*) esiintymiä. Laji on rauhoitettu ja lisäksi luontodirektiivin liitteen II tarkoittama yhteisön tärkeänä pitämä laji. Lajin esiintyminen Kevitsan kaivoksen ympäristössä on tunnistettu hyvin YVA-ohjelmassa. Mataraojan latvaosien lisäksi sitä on tavattu myös alempana, pintavesien seuranta-alueen KevS 4 - läheisyydestä Mataraojasta sekä Saiveljärven ja Satojärven alapuolelta Viivajoesta. Yhteysviranomaisen yhtyy YVA-ohjelmassa esitettyyn näkemykseen hiuskouskusammaleen kannalta tärkeimmistä vaikutusmekanismeista Mataraojaan. Yhteysviranomaisen pitää suunniteltua erillisselvitystä Mataraojan kannalta tarpeellisenä vaikutusten arvioimiseksi. Lisäksi veden laadussa tapahtuvien muutosten kautta mahdollisesti myös muihin hiuskouskusammaleesiintymiin aiheutuvat vaikutukset tulee huomioida osana arviointia. Muuton kasvilajiston osalta viitataan aiemmin lausunnossa yleisesti luontoselvitystulosten esittämisestä ja vaikutusarvioinnista lausuttuun.

Lettokartoitusten yhteydessä on tehty hajahavaintoja lettojen putkilokasvi- ja sammalajistosta. Nämä tiedot ovat käytettävissä Lajitietokeskuksen kautta.

Linnusto

Linnuston osalta YVA-ohjelmassa on viitattu aiempaan ympäristövaikutusten arviointiin ja kaivoksen tarkkailuihin, joita on toteutettu Satojärvellä. YVA-ohjelmassa on tunnistettu linnuston kannalta merkittävät alueet, Pomokairan – Koitelaisen IBA ja FINIBA alueet, alueen merkitys Ramsar- kosteikkona sekä maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat lintualueet; Satojärvi ja Saiveljärvi. Arviointiohjelmassa

28.2.2024

esitettyjen vaikutusmekanismien lisäksi linnustoon kohdistuu välillisiä vaikutuksia myös elinympäristön laadussa mahdollisesti tapahtuvien muutosten seurauksena. Linnustoon kohdistuvassa vaikutusarvioinnissa tulee huomioida YVA-ohjelmassa esitetyn lisäksi vesistövaikutusarviointi ja pohjaveden pinnan tason aleneman aiheuttamat vaikutukset elinympäristön laatuun. Saiveljärvi sijoittuu noin 100 metrin päähän uuden rikastushiekka-altaan reunasta, ja välillisiä vaikutuksia voi syntyä paitsi melusta ja pölystä myös Saiveljärveen kohdistuvista vesistövaikutuksista.

Kaivoksen linnustotarkkailu antaa hyvän pohjan Satojärven linnuston nykytilan arvioimiseksi. Vastaavaa ajantasaista tietoa ole käytössä Saiveljärven osalta mm. pesimälinnustosta. Yhteysviranomaisella ei ole tiedossa, että sivukivialuevaihtoehdoille olisi kohdennettu maastonselvityksiä pesimälinnuston osalta aikaisemmassa ympäristövaikutusarvioinnissa. Tulee huomata, että nyt suunnitellut sivukivien läjitysalueet ulottuvat pohjoisemmaksi kuin vuoden 2011 YVA-selostuksen vaihtoehdot.

Vaikka tarkkailutietoa on kertynyt Satojärven osalta laajasti, yhteysviranomaisen korostaa, että linnustonselvitykset tulee toteuttaa myös muilta suunniteltujen maankäytön muutosten alueilta. Aiempaa ympäristövaikutusten arviointia varten tehdyt linnustonselvitykset eivät anna riittävää kuvaa vaikutusalueen tämänhetkisestä tilanteesta. Tämä on todettu myös YVA-ohjelman ennakkoneuvottelussa. Linnustonselvitykset tulee tehdä Koskimiehen ohjeistusta noudattaen ja/tai Luomuksen ohjeiden mukaisesti.

Kevitsan kaivospiirillä sijaitsee suuren petolinnun pesäpuu.

Metsähallituksen tekemissä pesätarkastuksissa on havaittu muutamana vuotena pesän rakentamista, mutta pesällä on pesitty viimeksi vuonna 2011. Pesäpuun hävittäminen tai vahingoittaminen on kielletty.

Muu eläimistö

Vaikutusarvioinnissa tulee viitasammakon ja muiden luontodirektiivin liitteen IV a lajien osalta kiinnittää huomiota myös välillisiin vaikutuksiin;

28.2.2024

mm. pohja- ja pintavesivaikutuksiin sekä arvioituihin melu- ja pölyvaikutuksiin lajin lisääntymis- ja levähdyspaikoilla. Viitasammakon osalta on käytössä hyvät lähtötiedot Satojärven ympäristöstä ja sen pohjoispuolelta, jossa viitasammakotarkkailua on tehty säännöllisesti.

Huomio kiinnittyy viitasammakon tunnetun lisääntymis- ja levähdyspaikan lähistölle suunniteltuun tarvekilouhokseen, jolle ei osoiteta vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja vaihtoehdossa 0+. Mikäli vaihtoehtoista paikkaa ei ole, tulee tämä perustella selostusvaiheessa.

Yhteysviranomainen pitää lähtökohtaisesti hyvänä, että täydentävinä selvityksinä on tehty erillisselvitykset lepakoista, suursukeltajasta ja saukoista sekä viitasammakosta. Kuten edellä on yleisesti luontoselvityksistä todettu, on tehtyjen selvitysten kuvaus mm. selvitysaluiden, tulosten ja kartoitusmenetelmien osalta YVA-ohjelmassa hyvin niukkaa, eikä selvitysten riittävyys voi esitetyn tiedon perusteella ottaa kantaa. Selvityksiä tulee tarpeen mukaan täydentää kesällä 2024 siten, että hankkeen vaikutusalueen nykytila on tiedossa ja vaikutukset on mahdollista arvioida. Edellä mainittujen lajien lisäksi mm. kirjojokikorenon (*Ophiogomphus cecilia*) esiintyminen hankkeen vaikutusalueella tulee selvittää. Suursukeltajaselvityksistä ne, joissa apuna on käytetty katiskapyydyksiä, on havaittu tehokkaimmiksi, mutta myös niissä pyynnin ajoituksella ja pyydysten sijoittelulla on huomattu olevan vaikutus lajin havaitsemiseen Lapissa.

Luonnonsuojelualueet

YVA-selostuksessa tulee arvioida vaikutukset Koitelaisen luonnonsuojelualueeseen. YVA-ohjelman mukaan suojelualueisiin kohdistuvien vaikutusten merkittävyyttä tarkastellaan suojeluperusteiden kautta. Yhteysviranomainen huomauttaa, että suojeluperuste-termiä käytetään ainoastaan Natura-alueiden yhteydessä. Vaikutuksia luonnonsuojelualueeseen tulee tarkastella suhteessa sen perustamistarkoitusta. Koitelaisen perustamistarkoitukseksi on valtioneuvoston asetuksessa 646/2017 määritelty edustavien vanhojen

28.2.2024

metsien, suoluonnon, lehtojen sekä niille ominaisten kasvi- ja eliölajien ja pienvesien suojele, retkeily, opetus ja tutkimus.

Vapaaehtoinen ekologinen kompensatio

Yhteysviranomaisen kehottaa yhtiötä pohtimaan mahdollisuutta kompensoida luonnolle aiheutuvia vaikutuksia luonnonsuojelulain vapaaehtoisen ekologisen kompensaation kautta. Tietyn luontoarvon kompensaatiolla voidaan vähentää hankkeen vaikutuksia ja se voidaan kompensaatiomenettelyn vaiheesta riippuen mahdollisesti ottaa huomioon YVA-menettelyn vaihtoehtotarkastelussa. Ekologinen kompensatio on viimesijainen keino, kun haittoja ei voida estää tai lieventää. Sitä voisi siis käyttää vain tapauksissa, joissa ei ole muuta mahdollista ratkaisua. Luonnonsuojelulain 98 §:n mukaan luonnonarvoja toiminnassaan heikentävä toimija voi hyvittää toiminnastaan luontotyyppille tai eliölajin elinympäristölle aiheutuvan heikennyksen 99 §:ssä mainituilla hyvittäville toimenpiteillä tuotetuilla luonnonarvoilla tai 100 §:ssä mainittujen edellytysten täytyessä suojeluhyvityksellä. Korvaavuus voi olla joko heikennystä vastaavaa tai sen ylittävää. Lisätietoja vapaaehtoisesta ekologisesta kompensaatiosta löytyy Ympäristöministeriön verkkosivuilta: <https://ym.fi/ekologinen-kompensaatio>. ELY-keskus antaa tarvittaessa neuvontaa liittyen vapaaehtoisen ekologisen kompensaation menettelyyn ja hyvittämisen kriteereihin liittyen.

Vaikutukset liikenteeseen

YVA-ohjelman perusteella hankkeesta ei vaikuttaisi aiheutuvat merkittäviä muutoksia liikennemääriin tai muutoinkaan liikenteeseen. Kaivoksen toiminta kuitenkin jatkuu pidempään kuin aiemmin on arvioitu.

Yleisötilaisuudessa nousi useassa puheenvuorossa esille huoli liikenneturvallisuudesta ja liikennemääristä hankkeen kuljetusreitillä. Erityisesti muiden suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutuksista oli huolta. Myös Väylävirasto nosti lausunnossaan esille liikenteeseen kohdistuvat yhteisvaikutukset. Yhteysviranomaisen toteaa, että YVA-selostukseen

28.2.2024

tulee tarkemmin esittää karttakuvauksena eri hankkeiden mahdolliset kuljetusreitit, mikä selkeyttää mahdollisia yhteisvaikutuksia lukijalle. YVA-selostuksessa tuleen liikenteen osalta kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin niiltä osin, mitä se eri hankkeiden osalta on tarpeen.

Maankäyttö ja yhdyskuntarakenne

YVA-ohjelmassa alueen yhdyskuntarakenne on kuvattu, Lapin aluerakennekartta (kuva 7-36) havainnollistaa kuvausta.

Yhteysviranomainen toteaa, että yhdyskuntarakenteen keskeisin osa on työpaikkojen, palveluiden ja asumisen sijainti sekä niiden välinen liikkuminen. Kaivos aiheuttaa myös asumisen ja palveluiden tarvetta. YVA-ohjelmassa esitetään Kevitsan kaivostoiminnan nykyiset aluetaloudelliset vaikutukset ja todetaan, että hankkeen työllistävien vaikutuksien arvioidaan kohdentuvan laajalle hankealueen ympäristöön. YVA-selostukseen vaikutusten arviointia tulee tarkentaa. Myös yhdyskuntarakenteen mahdollinen muutos tulee arvioida.

Hankkeen välilliset ja välittömät maankäyttövaikutukset on tunnistettu. YVA-ohjelman mukaan vaikutusten arviointi perustuu olemassa olevaan lähtöaineistoon ja alueen nykytilaan. Vaikutuksia arvioidaan hyödyntäen muiden vaikutusarviointiosioden tuloksia ja erilaisia rekistereitä, tarvittaessa vaikutusten kohdentumista havainnollistetaan karttakuvien avulla. YVA-ohjelman mukaan hankkeen tarvitsema alue on metsätalouskäytössä ja alue on erityisen tärkeä poronhoidolle ja virkistykselle. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta aiheutuvat maankäytön muutokset, niistä johtuvat mahdolliset rajoitukset sekä ristiriidat nykyisen ja suunnitellun maankäytön kanssa tulee kuvata YVA-selostuksessa. Muutosten havainnollistaminen kartoilla on suositeltavaa.

28.2.2024

Rakennettu kulttuuriympäristö

Yhteysviranomainen toteaa, että YVA-ohjelmassa on kulttuuriympäristön osalta tunnistettu, että kaivoshankkeen läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti, maakunnallisesti eikä paikallisesti arvokkaita kohteita.

Muinaisjäännökset

Yhteysviranomainen katsoo, että muinaisjäännökset on tunnistettu riittävällä tavalla. Yhteysviranomainen kuitenkin huomauttaa, että mahdollinen uusi rikastushiekka-altaan paikka Vaiskonselän alueella ei ole sisältynyt arviointiohjelmaan, eikä esimerkiksi Lapin maakuntamuseo ole siten voinut lausua siltä osin suunnitelmasta. Muilta osin yhteysviranomainen viittaa Lapin maakuntamuseon lausuntoon.

Vaikutukset maisemaan

YVA-ohjelmassa on kuvattu maiseman nykytilanne riittävällä tavalla. Kuvasovitteella on havainnollistettu näkymää sivukivialueille korkeudessa +310 m Vajusen altaalta päin kuvattuna. Vaikutusarvioinnissa olisi hyvä verrata nykytilannetta hankevaihtoehtojen mukaiseen tilanteeseen sekä lisätä kuvasovitteet myös etelästä Saivelselän - Saiveljärven suunnasta. Maisemavaikutukset linkittyvät osittain myös sosiaaliin ja koettuihin vaikutuksiin alueella liikkuville ja siellä asuville ihmiselle.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Arviointiselostuksessa on kuvattu kaivoksen lähiympäristön asutus sekä alueen virkistyskäyttö ja muut elinkeinot. Kaivoksen on todettu heikentävän lähiympäristön virkistyskäyttömahdollisuuksia erityisesti marjastuksen ja metsästyksen osalta.

Hankkeen aiheuttamien ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Sekä YVA-ohjelman yleisötilaisuudessa että ohjelmasta annetuissa mielipiteissä ja lausunnoissa korostui ihmisiin

28.2.2024

kohdistuvien vaikutusten arvioinnin merkitys. Erityistä huolta kannettiin liikenneturvallisuudesta kaivoksen lähialueen kylissä.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin vaikutusalueen raja on alimitoitettu ja sitä on syytä kriittisesti tarkastella arvioinnin yhteydessä ja ottaa huomioon sekä tässä lausunnossa että annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä esille tulleet asiat. Arvioinnissa on myös hyödynnettävä monipuolisesti kaivoksen toiminnan ajalta olemassa olevaa tietoa ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu keskeisimmät vaikutusten muodostumismekanismit. Arviointiohjelmassa todetaan, että ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on vuorovaikutteinen prosessi, jossa ennalta arvioidaan suunnitellusta hankkeesta aiheutuvia muutoksia. Arviointiohjelmassa ei kuitenkaan kuvata, miten vuorovaikutteisuus on tarkoitus toteuttaa, ja arviointimenetelmän kuvauksesta saa sen käsityksen, että arviointi tehdään muiden vaikutusten arvioinnin sekä maa-alueiden muuttumisen sekä maisemavaikutusten perusteella.

Sosiaalisten vaikutusten arvioinnin osalta arviointiohjelman perusteella jää epäselväksi, toteutetaanko pienryhmätyöskentelyä, haastatteluja tai asukaskyselyä, ja miten ne on tarkoitus toteuttaa. Yhteysviranomaisen kannustaa hankkeesta vastaavaa käyttämään em. menetelmiä täydentämään olemassa olevaa tietoa. Sodankylässä järjestetään säännöllisesti erilaisia kaivostoimintaan liittyviä tilaisuuksia ja siellä toimii erilaisia ryhmiä, joista saatavaa tietoa ja kokemuksia on myös hyvä hyödyntää vaikutusten arvioinnissa. YVA-selostuksessa tulee kuvata täydentävien menetelmien toteutus ja eri tietolähteiden hyödyntäminen.

Hankkeesta vastaavan tulee tutustua kaikkiin YVA-ohjelmasta annettuihin mielipiteisiin ja lausuntoihin, sekä varmistaa, että niissä esitettyihin huolenaiheisiin kiinnitetään huomiota vaikutusten arvioinnissa.

28.2.2024

Poronhoito

Hankealue sijaitsee Oraniemen paliskunnan alueella. YVA-ohjelman mukaisesti hankkeessa tullaan osana YVA-menettelyä laatimaan erillinen porotalousselvitys. Yhteysviranomainen katsoo, että kyseessä tulisi olla poronhoitoselvitys.

Yhteysviranomainen toteaa, että arvioitavat vaikutukset ja käytettävät menetelmät on kuvattu riittävästi. Selvityksessä tulee ottaa huomioon maakuntakaavan määräysten toteutus sekä poronhoitolain 2 §:n 2 momentti. Yhteysviranomainen näkee haastattelujen ja neuvottelujen käytön vaikutusten tunnistamisessa ja merkittävyyden arvioinnissa yhteistyössä paliskunnan kanssa tärkeänä. Yhteysviranomaisen korostaa yhteistyön merkitystä paliskunnan kanssa laadukkaan vaikutusten arvioinnin, yhteisvaikutukset huomioon ottaen, varmistamisessa. Häiriövaikutusalueen laajuutta ja merkittävyyttä tulee analysoida YVA-selostuksessa. YVA-selostuksessa tulee esittää vaikutusten arvioinnin lisäksi toimenpiteitä haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.

Poronhoidon alueidenkäytöllisten toimintaedellytysten turvaamiseksi jatkuva yhteistyö paliskunnan kanssa on tärkeää niin suunnittelu-, toteutus- kuin toiminta-aikanakin. Yhteysviranomainen huomauttaa, että yhteistyöllä ja tiedottamisella turvataan myös poronhoitajien turvallisuus hankkeen eri vaiheissa.

Arvioinnissa tulee huomioida sekä hankkeen suorat että välilliset vaikutukset mm. paliskuntien laidunten määriin ja käytettävyyteen, porojen vuotuiseen ja vuodenaikaisiin laidunkiertoihin, porojen kokoamiseen ja kuljetukseen sekä muihin poronhoitotöihin. Erityisesti välilliset vaikutukset voivat olla merkittäviä, mikäli porot välttävät hankealuetta tai hanke aiheuttaa porojen laidunkierron, porojen kokoamisen ja muiden poronhoitotöiden vaikeutumista.

28.2.2024

Kaivoksen sulkeminen

Arviointiohjelmassa on kuvattu kaivoksen sulkemiskonsepti yleisellä tasolla ja tunnistettu sulkemisen merkitys ympäristövaikutusten muodostumisen kannalta. Arviointiohjelmassa todetaan, että YVA-vaihtoehtojen tarkastelu sulkemisen jälkeisen ajan osalta suoritetaan skaalaamalla olemassa olevia mallinnustuloksia ja vesimääriä eri YVA-vaihtoehtojen mukaiseksi.

Menettely ei tarkkuustasoltaan vastaa varsinaista mallintamista, mutta mahdollistaa YVA-vaihtoehtojen vertailun sulkemisen jälkeisen ajan osalta. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan valittu lähestymistapa mahdollistaa vaihtoehtojen välisen vertailun ja on YVA-vaiheeseen riittävä.

Yhteysviranomainen korostaa, että YVA-selostuksessa tulee kuvata sulkemisen jälkeisen ajan vaikutusten lisäksi sulkemistoimenpiteiden tekninen toteutettavuus sekä sulkemiseen tarvittava materiaalmäärä ja sen saatavuus erityisesti suunniteltavaksi käytettävien luonnonmateriaalien osalta. Yhteysviranomainen yhtyy joissakin mielipiteissä esitettyyn, että YVA-menettelyn yhteydessä tulee arvioida laajenevien kaivannaisjätealueiden sulkemiseen tarvittavan moreenin tarve sekä se, onko aiemmassa YVA-menettelyssä tarkastelluilta alueilta mahdollista löytää tarvittava määrä moreenia. Vastaavasti myös muiden suunniteltavaksi käytettävien luonnonmateriaalien, tarvekivi mukaan luettuna, saatavuus tulee arvioida.

Vaikutukset turvallisuuteen sekä onnettomuus- ja häiriötilanteiden vaikutukset

Arviointiohjelmassa on tunnistettu kaivostoimintaan liittyvät tyypillisimmät ympäristöriskit, onnettomuudet ja häiriötilanteet. Arviointiohjelman mukaisesti hankeen aiheuttamiin muutoksiin liittyvien riskien tunnistamiseksi tullaan järjestämään riskien tarkastelu, mutta ei kuvata tarkemmin mitä tämä riskien tarkastelu tarkoittaa. Riskitarkastelun toteutus tulee kuvata arviointiselostuksessa. Arviointiselostuksessa tulee esittää selkeästi ja kattavasti turvallisuuteen ja ympäristöön kohdistuvat riskit sekä varautuminen niihin. Tulee myös esittää keinoja riskien vähentämiseksi.

28.2.2024

Yhteysviranomaisen painottaa, että arviointiselostuksessa tulee tunnistaa merkittävimmät muutokset, jotka muuttavat toiminnan riskitasoa ja arvioida kyseisten muutosten vaikutukset. Mm. uusi rikastushiekka-allas tai olemassa olevan altaan korotus tule nähdä tämän kaltaisena riskitasoa muuttavana toimenpiteenä.

Poikkeus- ja häiriötilanteiden tarkastelussa on syytä kiinnittää huomiota sään ääri-ilmiöihin ja esimerkiksi kaivoksen kykyyn varastoida jätevesiä kaivosalueella tilanteessa, jossa jätevesien purkua Kitiseen on rajoitettu. Myös seismologiset olosuhteet alueella ja niihin varautuminen tulee esittää arviointiselostuksessa tarpeellisella laajuudella. Riskien ja onnettomuustilanteiden osalta tulee arvioinnissa ottaa huomioon patoturvallisuusviranomaisen lausunto.

Yhteisvaikutukset

Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen (277/2017) 4 § mukaan ympäristövaikutusten arvioinnin todennäköisesti merkittävien vaikutusten on katettava yhteisvaikutukset muiden olemassa olevien ja hyväksytyjen hankkeiden kautta. Arviointiohjelmassa on tunnistettu yhteisvaikutuksia muodostuvan Boliden Kevitsan muiden toimintojen (malminetsit ja maa-ainesten otto) sekä suunniteltujen Sakatin ja Ikkarin kaivoshankkeiden kanssa.

Kuten aiemmin tässä lausunnossa on tuotu esille, ovat yhteisvaikutukset nousseet sekä lausunnoissa ja mielipiteissä että YVA-ohjelman yleisötilaisuudessa korostetusti esille. Yhteysviranomaisen kehottaakin hankkeesta vastaavaa kiinnittämään huomiota yhteisvaikutusten arviointiin kaikkien tarpeellisten vaikutuskategorioiden osalta ja riittävän suurella tarkastelualueella. Yhteysviranomaisen toteaa, että yhteisvaikutukset muiden lähialueelle kohdentuvien hankkeiden kanssa ovat yksittäistä hanketta laajempia ja merkittävämpiä mm. ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, liikenteeseen, vesistöihin, luontovaikutuksiin sekä perinteisiin elinkeinoin kohdistuen.

28.2.2024

Vaihtoehtojen vertailu

Arviointiohjelmassa on viitattu vaihtoehtojen vertailuun, mutta ei ole esitetty menetelmää, miten vaihtoehtojen välinen vertailu toteutetaan.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että YVA-asetuksen 277/2017 4 §:n 8) kohdan mukaisesti ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on esitettävä vaihtoehtojen ympäristövaikutusten vertailu. Vaihtoehtojen vertailuun käytettävä menetelmä olisi tullut kuvata jo arviointiohjelmassa. Vaihtoehtojen vertailussa tulee suosia eritteleviä menetelmiä, missä erot kuvataan myös sanallisesti.

Yhteysviranomaisen katsoo, että vaihtoehtojen vertailu yhteisvaikutukset huomioiden edellyttää myös aikaisempien jo arvioitujen vaikutusten huomioimista osana nyt tehtävää vaikutusarviointia. YVA-selostuksen vaikutusten arviointi tulee tältä osin rakentaa yhtenäiseksi kokonaisuudeksi sen sijaan, että vain viitattaisiin aikaisempaan YVA-selostukseen.

Aiemmin lausunnossa mainittu tarkasteltavien alavaihtoehtojen määrän hallinta on oleellista, jotta vaihtoehtojen vertailu pysyy hallittavana ja ymmärrettävänä. Kokonaisuudessaan vaihtoehtojen ja alavaihtoehtojen vertailu sisältäen vertailun nykytilanteeseen tulee esittää siten, että ympäristövaikutusten arviointiin syvällisemmin perehtymättömän on mahdollista ymmärtää vaihtoehtojen merkittävimpien vaikutusten erot. Vaihtoehtojen vertailun tulee sisältää myös 0+ vaihtoehto.

Merkittävät ympäristövaikutukset

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa on tunnistettu kattavasti hankkeen mahdollisia ympäristövaikutuksia. Merkittäviksi vaikutuksiksi arviointiohjelmassa on tunnistettu vaikutukset vesistöihin ja pohjavesiin, vesistöjen virkistyskäyttöön ja luontoon sekä Natura- ja muille suojelualueille. Yhteysviranomaisen yhtyy hankkeesta vastaavan näkemykseen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Lisäksi yhteysviranomaisen toteaa arviointiohjelmasta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden sekä yleisötilaisuudessa esille tulleen perusteella, että myös

28.2.2024

ihmisiin kohdistuvat vaikutukset sekä ja liikenteen vaikutukset on tarpeen tarkastella merkittävänä vaikutuksina erityisesti muiden hankkeiden yhteisvaikutusten kanssa. Yhteysviranomainen näkee myös pölyämisen vaikutukset yhtenä hankkeen merkittävistä vaikutuksista.

Yhteysviranomainen myös kehottaa hankkeesta vastaavaa kiinnittämään erityistä huomiota poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arviointiin ja vaikutusten merkittävyyteen. Yhteysviranomainen korostaa, että lähiyhteisössä merkittäväksi koetut vaikutukset on tärkeää tarkastella arviointimenettelyssä merkittävänä vaikutuksina.

Vaikutusten seuranta

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen vaikutusten seuranta tulee nähdä laajemmin kuin vain ympäristö- ja vesitalousluvan edellyttämänä tarkkailuna, joskin tarkkailu on keskeinen osa hankkeen vaikutusten seurantaa. YVA-menettelyssä voi tulla esille asioita, jotka eivät kuulu lupamenettelyn piiriin, mutta vaativat silti seurantaa, kuten esimerkiksi sosiaalisten vaikutusten tai poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seuranta. Seurannassa tulee huomioida koko hankkeen elinkaari.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan olemassa oleva kaivoksen tarkkailusuunnitelma antaa hyvän pohjan arviointiselostuksessa esitettävälle seurantasuunnitelmalle. Arviointiselostuksessa tulee esittää, miten hankkeen toteutuminen muuttaa tarkkailua ja ottaa huomioon edellä esitetyt näkökohdat YVA-menettelyn tarkoittamasta seurannasta.

Yhteysviranomainen muistuttaa, että mahdollisilta uusilta vaikutusalueilta erityisesti uusien / laajenevien kaivannaisjätealueiden myötä on oltava riittävästi ennakkotietoa jo ennen alueiden rakentamisen aloittamista.

Yhteysviranomainen toteaa, että kyseessä on olemassa oleva toiminta, jolla on jo vaikutuksia alueen pohjavesiolosuhteisiin, ja vaikutuksista on käytettävissä seurantatietoa. Toiminnan laajentaminen ja siihen liittyvät muutokset tulevat yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan todennäköisesti tapahtumaan vähitellen louhinnan edetessä.

Yhteysviranomainen katsoo, että pohjaveden pinnantasoihin ja laatuun

28.2.2024

kohdistuvien haitallisten vaikutusten estäminen edellyttää kattavaa toiminnan tarkkailua. YVA-ohjelmassa on esitetty Kevitsan ympäristötarkkailun piiriin kuuluvat pohjaveden nykyiset tarkkailupisteet. Ottaen huomioon Kevitsan alueen haasteet rikastushiekka-altaan TSFA1:n suotovesien laadun ja kulkeutumisen sekä rikastushiekka-alueen TSFA2:n laajentamiseen liittyvien suunnitelmien osalta yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee esittää alustava suunnitelma siitä, miten pohjaveden määrään ja laatuun kohdistuvien vaikutusten seuranta laajennetaan. Tarkkailuun liittyvien tietojen täydentäminen ja tarkkailun toteuttaminen aiempaa laajemmalla alueella on tärkeää myös siksi, että arviointiohjelman mukaan suotovesien suojapumppauksen läheisyydessä sijaitsevista havaintoputkista mitatut pohjaveden laadut eivät yksiselitteisesti kerro haitta-aineiden kulkeutumisriskeistä. Tarkkailun suunnittelussa tulee jatkossa kiinnittää erityisesti huomiota mahdollisiin kaivannaisjätealueiden laajennuksiin. Tarkkailussa tulee myös huomioida aluetta ympäröivät luontoarvot ja vesilailla suojellut vesiluontotyytit (VL 2 luku 11 §). Yhteysviranomaisen toteaa, että uusien kaivannaisjätealueiden mahdollisilta vaikutusalueilta on tarpeen kerätä riittävästi tietoa pohjaveden laadusta jo ennen uusien kaivannaisjätealueiden rakentamisen aloittamista.

Kevitsan alueella toteutetaan tällä hetkellä useita luontoarvoihin kohdistuvia seurantoja (koukkusammalet, viitasammakko, linnustotarkkailut, kasvillisuuslinjat louhoksen itä- ja koillispuolella). Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että seurantoja kehitetään myös ympäristövaikutusten arvioinnin tulosten perusteella ja selostuksessa esitetään ehdotus seurantaohjelmaksi. Seurantaohjelmassa tulee ottaa tarkasteluun Koitelaisen Natura-alueen suojeluperusteisiin kohdistuvat mahdolliset lisäseurantatarpeet sekä kertyneen aineiston analysoinnin kehittäminen vastaamaan paremmin myös Nautra-alueeseen kohdistuvien vaikutusten tarkastelua.

Yhteysviranomaisen katsoo, että suunnitelma poronhoidon seurantajärjestelyistä tulee tehdä yhteistyössä paliskuntien kanssa.

28.2.2024

Osallistumisen järjestäminen

Arviointiohjelman mukaan YVA-menettelyä varten hankkeesta vastaava on perustanut seurantaryhmän. Kevitsan kaivoksella on toiminnassa aktiivinen sidosryhmäyhteistyöryhmä, jonka on tarkoitus toimia myös YVA-menettelyn seurantaryhmänä. Sidosryhmäyhteistyöryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa. Sidosryhmäyhteistyöryhmään on kutsuttu YVA-menettelyn seurantaryhmän osalta normaalin kokoonpanon lisäksi yhteysviranomaisen edustaja, kalatalousviranomaisen edustaja sekä kaivosviranomainen (Tukes). YVA-ohjelmassa seurantaryhmään on esitetty seuraavat tahot: Lapin ELY-keskus, Tukes, Sodankylän kunta, Oraniemen paliskunta, Petkulan kylätoimikunta, Petkulan osakaskunta, Kersilön kylätoimikunta, Moskuvaaran kyläseura, Metsähallitus, Kemijoki Oy, Kevitsan työntekijöiden luottamusmies, Lapin Vapaa-ajan kalastajat ry, Poston Erä ry, Sodankylän yrittäjät ry, Sodankylän kalatalousalue, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ja Sompion luonnonystävät ry.

Seurantaryhmä kokoontui ensimmäisen kerran ennen YVA-ohjelman jättämistä yhteysviranomaiselle 8.12.2023. Tapaamisten tarkoituksena on jakaa tietoa hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista eri osapuolille sekä edistää vuoropuhelua hankkeesta vastaavan, viranomaisten ja muiden sidosryhmien kesken.

Arviointiohjelmassa on kuvattu hankkeesta vastaavan muuta sidosryhmäyhteistyötä mm. kaivosvastuujärjestelmän kautta.

Yhteysviranomainen kannustaa hyödyntämään kaikkea hankkeesta vastaavan sidosryhmäyhteistyötä myös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tietolähteenä.

Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että keskustelumahdollisuuksia on annettu ja annetaan myös YVA-selostusvaiheessa yleisötilaisuuksien muodossa. Yhteysviranomainen painottaa, että paikallista tietoa, osaamista ja kokemusta tulee hyödyntää erityisesti vaikutusten arvioinnissa osana osallistavia tiedonhankintamenetelmiä.

28.2.2024

Hankkeesta vastaavan on hyvä käsitellä vaihtoehtojen muutoksia sekä ennakkoneuvottelussa että seurantaryhmässä.

Raportointi

Arviointiohjelma on kokonaisuutena selkeä, joskin monilta osin varsin yleispiirteinen ja niukka, kuten tässä lausunnossa aiemmin on kuvattu. Hanke sekä sen vaihtoehdot on kuvattu havainnollisesti. Nykytilan kuvausta voidaan pitää niukkana. Erityisesti tehtyjä selvityksiä olisi ollut syytä kuvata tarkemmin ja liittää selvitysraportit arviointiohjelman liitteeksi. Myös arviointimenetelmien kuvaus on monilta osin hyvin niukka ja puutteellinen, minkä takia yhteysviranomaisen ei aiemmin esitetyllä tavalla voi ottaa kantaa lähtöaineistojen riittävyteen tai arviointimenetelmien soveltuvuuteen. Arviointiselostuksessa tuleekin panostaa lähtöaineistojen, arviointimenetelmien ja epävarmuuksien kuvaamiseen ja havainnollistamiseen.

Arviointiohjelman laatijoiden ja yhteysviranomaisen pätevyys

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen arviointiohjelman laatimiseen osallistunut työryhmä asiantuntijoittain. Työryhmän jäsenistä on esitetty koulutus ja työkokemus sekä mikä arviointitehtävä tai vastuualue kuuluu kullekin työryhmän jäsenelle. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-ohjelman laatijoiden pätevyys on riittävä.

Yhteysviranomaisen lausunnon esittelijä on ylitarkastaja Tuija Hilli (MMM, limnologia). Lausunnon laatimiseen ovat osallistuneet ylitarkastaja Pia Lindholm (FM, geologia, maa- ja kallioperä), hydrogeologi Anne Lindholm (FM, maantiede, pohjavedet), vesitalousasiantuntija Anna Kurkela (MTI, YAMK, vesitalous), biologi Jukka Ylikörkkö (FM, biologia, vesienhoito), kalastusbiologi Heikki Laitala (FM, biologia, kalatalous), ylitarkastaja Hannu Raasakka (YAMK, maanmittausinsinööri, VAT, MRL) ylitarkastaja Riku Tapio (HTM, julkisoikeus, kulttuuriympäristö ja rakennusperintö),

28.2.2024

ylitarkastajat Merja Lipponen (FM, biologia) ja Riikka Juutinen (FM, biologia) (luonnonsuojelu, Natura), ympäristövastaava Tarmo Oikarinen (MTI, liikenne), porotalousasiantuntija Päivi Kainulainen (FM, maantiede, poronhoito), ilmastoasiantuntija Juuso Puurula (AMK, ympäristösuunnittelija, ilmastovaikutukset) ja assistentti Hanna Taimisto.

Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan tiedoksi asianomaisille viranomaisille ja mielipiteen esittäneille tahoille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan yhteysviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset> ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/kevitsankaivoksenlouhintavaihe5YVA.

Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 8 000 €.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11-17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

28.2.2024

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä
(277/2017)

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 6 §

Valtioneuvoston asetus (1357/2022) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-
keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2023 2 §

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä
asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Tuija Hilli ja
ratkaissut yksikön päällikkö Leena Ruokanen.

Jakelu

Hankkeesta vastaava

Tiedoksi

Lausunnon antaneet
Mieli piteen esittäneet

Tämä asiakirja LAPELY/1078/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/1078/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hilli Tuija 28.02.2024 08:57

Ratkaisija Ruokanen Leena 28.02.2024 09:50